

Türk Millî Futbol Takımlarına Çağrılan Futbolcu ile Türkiye Futbol Federasyonu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

The Legal Nature of the Relationship Between the Football Player Called Up to Turkish National Football Teams and Turkish Football Federation

Eren Yıldız^{1*}
Mahmut Ceylan¹

¹ Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan
Üniversitesi, Rize, Türkiye,
eren.yildiz@istanbul.edu.tr

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan
Üniversitesi, Rize, Türkiye,
dr.mahmutceylan@gmail.com

*Sorumlu Yazar/Corresponding

Geliş Tarihi/Received: 15.03.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 17.05.2024
Yayınlanma Tarihi/ Available Online:
17.07.2024

Öz: Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile Türkiye Futbol Federasyonu arasındaki hukuki ilişkinin niteliğini belirlemek için öncelikle Türkiye Futbol Federasyonunun hukuki niteliğini belirlemek gerekir. Türkiye Futbol Federasyonunun kamu tüzel kişisi mi yoksa özel hukuk tüzel kişisi mi olduğu konusunda doktrinde tartışmalar bulunmaktadır. Makalede önce Türkiye Futbol Federasyonunun hukuki niteliği üzerinde durulmuş ve ardından Türkiye Futbol Federasyonu, kulüp, futbolcu arasındaki hukuki ilişkiler incelenmiştir. Son olarak, futbolcuların statüsü konusu ele alınmış ve doktrinin iş hukuku ve idare hukuku bağlamında sunduğu görüşler kritik edilmiştir. İş hukuku bağlamında, iş ilişkisi ve geçici iş ilişkisi görüşleri incelenmiştir. İdare hukuku bağlamında ise, fahri kamu görevlisi ve mükellef görüşleri ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Futbol Millî Takımı, Türkiye Futbol Federasyonu, Kamu Görevlisi, Futbolcu, Mükellef

Abstract: In order to determine the legal relationship between the football players called up to the Turkish National Football Teams and the Turkish Football Federation, it is first necessary to determine the legal nature of the Turkish Football Federation. There is a debate in the doctrine regarding whether the Turkish Football Federation is a public or private legal entity. The article initially discusses the legal nature of the Turkish Football Federation, followed by an analysis of the legal relationships between the Federation, clubs, and players. The article concludes by examining the status of football players and analyzing the perspectives presented by the doctrine in the context of labor and administrative law. The article examines the employment relationship and the temporary employment relationship views in the context of labor law. In the context of administrative law, this text discusses the opinions of honorary public officials and obligants.

Keywords: Turkish National Football Team, Turkish Football Federation, Public Official, Football Player, Obligant

Extended Abstract

Before determining the nature of the legal relationship between the football players called up to the Turkish National Football Teams and the Turkish Football Federation, it is necessary to clarify the legal status of the Turkish Football Federation. It is important to determine the legal nature of the regulations of the Turkish Football Federation and the Turkish Football Federation is important in order to correctly determine the legal relationship between the football player called up to the Turkish National Football Teams and the Turkish Football Federation. There is still debate in the doctrine as to whether the Turkish Football Federation is a public or a private law legal entity. The outcome of this debate will fundamentally impact on the legal nature of the relationship between the football player called up to the Turkish National Football Teams and the Turkish Football Federation. In accordance with the provision of article 123 of the Constitution of 1982, public legal entities are established by law or presidential decree. The Turkish Football Federation was established by law. However, this alone is not sufficient to

qualify the Turkish Football Federation as a public legal entity. Because the legislator can also establish a private law legal entity by law. Therefore, it is necessary to examine whether the public power privileges required by being a public legal entity are granted to the Turkish Football Federation. The Turkish Football Federation has the privileges of public power, and on the other hand, the Law defines the Turkish Football Federation as autonomous. Autonomy gains meaning in terms of public legal entity. In the light of this information, it would be accurate to conclude that the Turkish Football Federation is a public legal entity.

The relationship between the Turkish Football Federation and the clubs and football players was examined. In this context, the relationship between the club and the football player was examined first, then the relationship between the club and the Turkish Football Federation, and finally the relationship between the football player and the Turkish Football Federation was examined. The relationship between the club and the professional football player is an employment relationship. The employment relationship is a relationship in which the employee undertakes to perform services as a dependent and the employer undertakes to pay remuneration in return. A professional football player is a player who has a written contract with a club and is paid more for his footballing activity than the expenses he effectively incurs. The relationship between professional football players and the club includes perform services, remuneration and dependency, which are the constituent elements of the employment relationship. There is a membership relationship between the clubs and the Turkish Football Federation. The employment relationship between the club and the footballer does not create to a legal relationship between the Turkish Football Federation and the professional footballer. However, the legal relationship between the parties starts with the registration of this employment contract and the football player.

Afterwards the issue of the call-up of footballers to the national team was discussed. In this context, the FIFA regulations on call-ups to national teams were examined first, followed by the Turkish Football Federation regulations on call-ups to national teams. Finally, the question of the status of footballers called up to the Turkish national football teams is discussed. This is based on the provisions of Article 3/1-d of Law No. 5894 and Article 2/e of the Statutes of the Turkish Football Federation. In this section, it is aimed to determine the legal relationship between the football player called up to the Turkish National Teams and the Turkish Football Federation. For this purpose, the doctrine's perspective on the issue is discussed and it is stated that these views are divided into two in the context of labor law and administrative law. Evaluations made in the context of labor law are divided into two: employment relationship opinion and temporary employment relationship. What is done in the context of administrative law is divided into two: honorary public official and obligant. Considering the regulations in Türkiye, it is difficult to consider this relationship as a business relationship because there is no mutual agreement of will to meet the requirements of the business relationship. The idea of a temporary employment relationship has also been examined, but it is difficult to accept the existence of a temporary employment relationship between the football player and the Turkish Football Federation. Because, for the existence of a temporary employment relationship, there must be an agreement between the worker's employer and the temporary employer, the Turkish Football Federation has the authority to send football players to the national team and sanctions can be imposed on clubs that violate this. In the context of administrative law, the concept of public officer can be considered in a broad sense. In this case, honorary public official and obligant issues should be examined. The definition of honorary public official generally focuses on participation in short-term public service and volunteering. However, the fact that football players are required to play in the Turkish National Teams in accordance with the regulations in the legislation shows that the concept of honorary public official is not suitable to explain this relationship. In the concept of obligant, there is a situation where a duty is performed by force in accordance with a provision of law and there is a sanction for not complying with the obligation. According to this view, there are elements such as temporality, coercion and sanctions in

the relationship between the football player called to the Turkish National Teams and the Turkish Football Federation. Therefore, considering the regulations, it seems more appropriate to explain this relationship with the concept of obligant.

Giriş

Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcular ile Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) arasındaki hukuki ilişkinin niteliğini belirlemeden önce TFF'nin hukuki niteliğinin ortaya konulması gerekmektedir. Bu tespit ve teşhis yapıldıktan sonra TFF'nin düzenlemelerinin hukuki niteliği de belirlenmeli ve ardından Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki hukuki ilişki doğru bir şekilde tayin edilecektir. Zira aşağıda belirtileceği üzere TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi mi yoksa kamu hukuk tüzel kişisi mi olduğu doktrinde tartışmalıdır. Bu tartışmada varılacak netice bu makalede ele alınan Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkinin ne olduğunu temelden etkileyecektir. Bu kapsamda öncelikle TFF'nin hukuki niteliği konusu ele alınmıştır.

Ardından TFF-kulüp-futbolcu arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu kapsamda öncelikle kulüp ile futbolcu, sonra kulüp ile TFF ve son olarak futbolcular ile TFF arasındaki ilişki irdelenmiştir. Daha sonra futbolcuların millî takıma çağrılması meselesi ele alınmıştır. Bu kapsamda ilk olarak millî takımlara çağrıyla ilgili FIFA (*Fédération Internationale de Football Association*) düzenlemeleri ve sonra TFF düzenlemelerinde Türk Futbol Millî Takımlarına çağrı meseleleri incelenmiştir.

Son olarak Türk Futbol Millî Takımlarına çağrılan futbolcuların statüsü konusu incelenmiştir. Bu kısımda millî takıma çağrılan futbolcu ile TFF'nin arasındaki hukuki ilişkinin tespit ve teşhisinin yapılması murat edilmiştir. Bunun için doktrinin meseleye bakışı ele alınmış ve bu görüşlerin kendi içinde ikiye ayrıldığı görülmüştür. Bunların iş hukuku ve idare hukuku bağlamında olduğunu söylemek gerekir. İş hukuku bağlamında yapılan değerlendirmeler, Türk ve Alman doktrinde ifade edilen iş ilişkisi ve geçici iş ilişkisi üzerinedir. İdare hukuku bağlamında yapılanlar ise fahri kamu görevlisi ve mükellef olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu görüşler ele alınıp kritik edilmiş ve görüşlerimiz beyan edilmiştir.

I. TFF'nin Hukuki Niteliği

Türkiye'de her tür futbol faaliyetini ulusal ve uluslararası kurallara göre icra etmek, örgütlendirmek, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içi ve dışında temsile yetkili kuruluş TFF'dir. TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi mi yoksa kamu hukuk tüzel kişisi mi olduğu hususunda aşağıda belirtileceği üzere doktrinde tartışmalar vardır. Tüzel kişi, gerçek kişilerin haricinde kişi yahut mal topluluklarının hukukun süjesi olarak kabul edilmesi fikrine dayanır¹. Kurgusal olan bu kişiler özel hukuk ve kamu hukuku ayırımına koşut olarak özel hukuk tüzel kişileri ve kamu hukuku tüzel kişileri olarak ikiye ayrılır². Bunun doğal sonucu olarak bu iki gruptaki tüzel kişilerin hukuki kuralları da farklılık arz etmektedir.

Anayasa'nın madde 123 hükmü gereğince kamu tüzel kişiliği, kanun yahut cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulur. Kamu tüzel kişiliği nitelendirmesi anayasa, kanun yahut cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile yapılmışsa tüzel kişiliğin niteliği üzerinde bir tartışma yapılmaz³. Fakat Anayasa, kanun yahut cumhurbaşkanlığı kararnamesi tüzel kişiliği vermiş ancak kamu tüzel kişisi mi özel hukuk tüzel kişisi mi olduğu hususunda bir nitelendirmede bulunmamışsa ilgili tüzel kişiliğin niteliğinin belirlenmesi için bazı kriterleri kullanmak gerekir. Gözler'e göre kamu tüzel kişisi sayılmanın kümülatif iki şartı vardır: Tüzel kişiliğin devlet tarafından kurulmuş olması ve tüzel kişinin kamu gücü ayrıcalıkları

¹ Mustafa Dural – Tufan Öğüz, *Kişiler Hukuku*, (İstanbul: Filiz, 2019), 213.

² Kemal Gözler, *İdare Hukuku C.I*, (Bursa: Ekin, 2019), 190.

³ Gözler, *C.I*, 201.

yahut yükümlülüklerine sahip olması gerekir⁴. TFF'nin niteliği de bu nedenle tartışmalıdır. Zira 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun⁵, TFF'nin tüzel kişiliği olduğunu belirtmesine rağmen kamu hukuku tüzel kişisi mi veya özel hukuk tüzel kişisi mi olduğuna dair açık bir hüküm ihdas etmemiştir.

Özel hukuk tüzel kişileri özel hukuk hükümleri dairesinde özel hukuk alanında faaliyet göstermekte olup, hukuki işlemle kurulurlar. Bu tüzel kişiler, kamu otoritelerini temsil etmez, manevi yahut iktisadi⁶ olabilirler; bir diğer ifadeyle bu kişileri gelir elde etme amacı taşımayan (dernek ve vakıf) ile gelir elde etme amacı taşıyan (şirketler)⁷ niteliktedirler. Bunların yanı sıra konumuzla ilgili olarak 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu⁸ ile spor kulübü ve spor anonim şirketi adında iki yeni özel hukuk tüzel kişiliği türü ihdas edilmiştir.

TFF her ne kadar doktrinde özel statüde dernek⁹ olarak nitelendirilse de bir dernek yahut vakıf olmayıp 5894 sayılı Kanun'la tüzel kişilik verilerek kurulmuş olan ve kendine özgü yapıya sahiptir. Bu Kanun'un birinci maddesine göre Federasyon "*özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip, özerk bir kuruluş*"tur. Kanun'a göre Federasyonun kuruluş amacı "*her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye'yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek*"tir.

Ertaş ve Petek, mevzuatta Federasyonun özerk olarak nitelendirilmesinin onu kamu kurumu yapmayacağını ve ayrıca özel hukuka tabi olmasına karşın vakıf, dernek veya şirket olmadığını belirterek atipik olduğu sonucuna varmışlardır¹⁰. Güran ise kanunla kurulmuş olmanın bir tüzel kişiyi kamu tüzel kişisi yapmaya yetmeyeceğini belirtmiş ve kanunda özel hukuka tabi olduğunun belirtilmiş olmasının TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi niteliğini güçlendirdiğini belirtmiştir¹¹. Ağar ise (mülga) 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da TFF için yapılan "*özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip, özerk*" nitelendirmesine dikkat çekerek bu izahın idare hukukunda benimsenen tüzel kişilik ile özerklik birlikteliğine uyumsuz olduğunu belirtmesinin ardından TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğunu ve buna karşın idari teşkilat içerisinde yer aldığından geniş yetkilerle donatıldığını belirtmiştir¹². Özay ile Berk ise TFF için "*kamu hukukundan etkilenen tüzel kişilik*" olarak nitelendirmiştir¹³. Günel ve Küçükgüngör ise TFF'nin özelliklerine dikkat çektikten sonra atipik hukuki yapıya sahip olduğunu belirtmişlerdir¹⁴. Öznelci ise TFF'nin kamu tüzel kişisi olduğunu savunmakta ve gerekçe olarak TFF şayet özel hukuk kişisi olsaydı öteki tüzel kişilerde olduğu gibi TFF Genel Kurulu kendisini feshedebilir yahut mahkeme kararı ile de feshedilebilir; ancak hukuki açıdan TFF için bunun mümkün olmayacağını belirtmiştir¹⁵. Çeviker, Türk hukuk sistemindeki özel hukuk tüzel kişilerinin şirketler, dernekler ve vakıflar olduğunu ve bunların sınırlı sayıda olduğunu belirtip TFF'nin bunlardan birisi olmadığı için özel hukuk tüzel kişisi olamayacağını savunmuştur¹⁶. Tutar ise TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi tutulmasının onun özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelmeyeceğini ifade ettikten sonra kanunla kurulmuş olmasının ve kamu gücü ayrıcalıklarına sahip olmasının TFF'yi

⁴ Gözler, C.I, 204-210.

⁵ Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri (TFF Kanunu) *Resmi Gazete* 27230 (16 Mayıs 2009), Kanun No. 5894.

⁶ Mehmet Ayan-Nurşen Ayan, *Kişiler Hukuku*, (Ankara: Seçkin, 2016), 203.

⁷ Şaban Kayıhan, *Kişiler Hukuku*, (Ankara: Seçkin, 2022), 116-117.

⁸ Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu (SKSFK), *Resmi Gazete* 31821 (26 Nisan 2022), Kanun No. 7405.

⁹ Hasan Petek, "Futbolcu ile Kulübü ve Millî Takım Arasındaki Hukuki İlişkiler", *MÜHFHAD*, 22/3, (2016), 2412.

¹⁰ Şeref Ertaş-Hasan Petek, *Spor Hukuku*, (Ankara: Yetkin, 2017), 222-223.

¹¹ Sait Güran, "Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku ile İlişkisi", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. 2, Ed. Baki İlkay Engin, (İstanbul: On iki Levha, 2010), 1913-1914.

¹² Serkan Ağar, "Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonu'nun Yeri ve İşlevi", *TBB Dergisi*, 63, (2006), 306-307.

¹³ İlhan Özay, "Futbolda Özelleştirme", *İHİD*, 11/1-3 (1990), 33; Kahraman Berk, "Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatındaki Yeri", *İÜHFMD* 64/2-3 (2006), 23.

¹⁴ A. Nadi Günel-Erkan Küçükgüngör, "Türk Spor Teşkilatının Hukuki Yapısı", *TBB Dergisi*, 3, (1998), 1058.

¹⁵ M. Aytaç Öznelci, *Türk Spor Yönetiminde Kendine Özgü Bir Yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi SBE, 2007, 89.

¹⁶ Emirhan Çeviker, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sona Ermenin Sonuçları*, (Ankara: Seçkin, 2022), 27.

kamu tüzel kişisi niteliğini haiz olduğunu söylemiştir¹⁷. Ayanoğlu ise TFF'nin kamu hizmeti yürüttüğünü, kanunda özel hukuka tabi olduğunun belirtilmesinin özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirme yapmaya yetmeyeceğini belirterek kamu tüzel kişisi olduğunu belirtmiştir¹⁸.

5894 sayılı Kanun, TFF'nin bir tüzel kişiliğinin olduğunu belirtmiş fakat özel hukuk tüzel kişisi mi yoksa kamu hukuku tüzel kişisi mi olduğu hususunda açık bir hüküm ihdas etmemiştir. Kanun TFF için "özel hukuk hükümlerine tabi ve tüzel kişiliğe sahip, özerk bir kuruluş" ifadelerini kullanmıştır. Bazı kamu tüzel kişilerinin özel hukuk hükümlerine tabi olabileceğini ve dolayısıyla TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi olmasının onu özel hukuk tüzel kişisi hâline getirmeyeceği Gözler tarafından belirtilmiştir¹⁹. Yazara göre TFF kamu gücü ayrıcalıklarına sahiptir ve devlet tarafından kanun ile kurulmuş olup kendisine verilen görev bir kamu hizmetidir²⁰. Ayrıca yine Gözler'e göre TFF'nin "özerk" olması da onun kamu tüzel kişisi olduğunu göstermektedir; zira özel hukuk tüzel kişileri bakımından özerkliğin bir anlamı bulunmamaktadır²¹.

5894 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yer alan şu ibareye dikkat çekmek gerekir: "*bu Kanunda, TFF Statüsü ve ilgili diğer talimatlarda hüküm bulunmayan hallerde 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ile 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri kıyasen uygulanır.*" Bu hüküm iki noktada ele alınmalıdır. Birincisi 5253 sayılı Dernekler Kanunu²² ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu²³ hükümlerine atıf yapmasının TFF'nin özel hukuk tüzel kişisi olduğu anlamına gelip gelemeyeceğidir. Bir kamu tüzel kişisine özel hukuk hükümleri uygulanabilir ve bu durum tek başına o tüzel kişiyi özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirmeye yeterli değildir²⁴. Hükümde dikkat çekilmesi gereken diğer husus ise TFF Statüsü ve öteki talimatlar ile ilgilidir. TFF bir kamu tüzel kişisi ise TFF Statüsü ve öteki talimatlarını düzenleyici idari işlem olarak kabul etmek gerekir mi sorusu ortadadır. Düzenleyici idari işlemler genel, soyut ve kişilik dışı olan tek yanlı kural koyan idari işlemlerdir²⁵. TFF Statüsü ve TFF'nin öteki talimatlarını birer düzenleyici idari işlem olarak kabul etmek gerekir.

Danıştay mülga 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun döneminde TFF'yi özel hukuk tüzel kişisi olarak nitelendirmekteydi. Nitekim mülga 3461 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi neticesinde TFF'nin özel hukuk tüzel kişiliğine dönüştüğünü belirtmiştir²⁶. Bu dönemde Danıştay bir başka kararında ise TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi olmasının yaptığı işlemlerin idari işlem olmasını engellemeyeceğine de hükmetmiştir²⁷. Bu hususa dikkat çekilmesinin sebebi TFF'nin özel hukuk kişisi olarak kabulü durumunda dahi idari işlem tesis edemeyeceği neticesine varılmaması gerektiğidir. Nitekim Gözler, TFF özel hukuk tüzel kişisi olarak kabul edilse bile kamu gücü ayrıcalıklarından yararlanarak tesis ettiği işlemlerin idari işlem olduğunu ve idari yargıda yargısal denetiminin yapılması gerektiğini ifade etmektedir²⁸.

Görüldüğü üzere TFF'nin hukuki niteliği üzerinde doktrinde görüş ayrılıkları vardır. TFF'nin kamu hizmetini yürütüyor olması²⁹ da TFF'yi kamu tüzel kişisi olarak nitelendirmeye yetmez. Zira kamu

¹⁷ Ali Tutar, *Profesyonel Futbolcu*, (Ankara: Seçkin, 2023), 20.

¹⁸ Taner Ayanoğlu, "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği", *TBB Dergisi*, 74, 2008, 53.

¹⁹ Gözler, *C.I*, 213. Benzer görüş için bkz. Tutar, *Profesyonel Futbolcu*, 20; Günal-Küçükgüngör, "Türk Spor Teşkilatı", 1056-1057; Onur Şahin, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü*. (İstanbul: On İki Levha, 2016), 49.

²⁰ Gözler, *C.I*, 213.

²¹ Gözler, *C.I*, 214.

²² Dernekler Kanunu, *Resmi Gazete* 25649 (23 Kasım 2004), Kanun No. 5253.

²³ Türk Medeni Kanunu (TMK), *Resmi Gazete* 24607 (18 Aralık 2001), Kanun No.4721.

²⁴ Gözler, *C.I*, 214.

²⁵ Gözler, *C.I*, 1271.

²⁶ Danıştay 10. D., T.20.02.1991, E.1989/2924, K.1991/547, *Danıştay Dergisi*, 82-83, 1006-1007.

²⁷ Danıştay 10. D., T.17.06.1991, E.1991/1149, K.1991/2286, *Danıştay Dergisi*, 84-85, 696-697.

²⁸ Gözler, *C.I*, 763.

²⁹ Ayanoğlu, "Tahkim Kurulu", 53.

hizmeti idarenin gözetim ve denetimi altında özel hukuk tüzel kişileri tarafından da yürütülebilir³⁰. Anayasa madde 123 hükmü gereğince kamu tüzel kişiliği kanun veya cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulabilir. TFF kanunla kurulmuştur. Fakat tek başına bu TFF'yi kamu tüzel kişisi olarak nitelendirmek için yeterli değildir. Zira kanun koyucunun kanunla özel hukuk tüzel kişisi kurmasının önünde hiçbir engel yoktur. TFF'nin kanunla kurulmuş olması kamu tüzel kişisi olması için bulunması gereken zorunlu bir şartı sağlamıştır. Bununla birlikte TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi olması onu özel hukuk tüzel kişisi yapmaz çünkü bir kamu tüzel kişisi özel hukuk hükümlerine tabi tutulabilir³¹. Ayrıca TFF kamu gücü ayrıcalıklarına sahiptir³². Bunun yanında Kanun'da özerk olarak nitelendirilmiş ve bu nitelendirme kamu tüzel kişileri bakımından anlam ifade eder³³. Bütün bu hususları değerlendirdiğimizde TFF'nin bir kamu tüzel kişisi olduğu sonucuna varılmalıdır.

Kamu tüzel kişiliğini haiz olduğunu kabul ettiğimiz TFF'nin düzenlemelerinin hukuki niteliğine de bakmak gerekir. 5894 sayılı Kanun madde 3/1-c hükmü TFF'ye FIFA ile UEFA'nın (*Union des Associations Européennes de Football*) yetkili organlarınca konulmuş olan kuralların uygulanmasının sağlanma görevinin yanı sıra futbol alanında talimat hazırlama görevi verilmiştir. Aynı maddenin ikinci fıkrasında 5894 sayılı Kanun'un uygulanmasına ilişkin konuların FIFA ile UEFA'nın kurallarına uygun şekilde Resmî Gazete'de yayınlanmak suretiyle yürürlüğe girecek TFF Statüsü³⁴ ve TFF'nin çıkaracağı talimatlarda düzenleneceği belirtilmiştir. Tanımların düzenlendiği 2. maddeye baktığımızda i bendinde TFF statüsü şu şekilde tanımlanmıştır: "*Bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar ile Kanunun uygulanmasına yönelik diğer hususlara dair Genel Kurul tarafından yapılan futbola ilişkin düzenleme.*" Aynı maddenin j bendinde ise talimat şu şekilde tanımlanmıştır: "*Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ve söz konusu Statünün çizdiği çerçevede Yönetim Kurulu tarafından yapılan düzenleme.*" Görüldüğü üzere Kanun TFF statüsünün de bir talimat olduğunu belirtmiştir. Aralarındaki fark TFF statüsünün öteki talimatların hiyerarşik olarak üstünde olmasıdır.

Spor alanlarında kanun çerçeveyi çizmekte fakat çoğunlukla federasyonların çıkardığı talimatlarla düzenleme yapılmaktadır³⁵. TFF'nin düzenlemelerinin FIFA ile UEFA'nın kurallarına uygun olması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Özellikle FIFA'nın talimatlarının çok sık değiştiği gerekçesinden dolayı bu alanda kanun çıkarmasının efektif olamayacağı ve bu sebeple TFF'ye talimat çıkarma yetkisi verildiği ifade edilmiştir³⁶. Öte yandan Danıştay bir kararında³⁷ TFF'nin 3. Lig ve Bölgesel Amatör Liglerde futbolculara uygulanmakta olan yaş kısıtlaması ile kontenjan uygulamasına ilişkin düzenlemeleri ele almıştır. Danıştay ilk olarak 5894 sayılı Kanun'un madde 3 hükmünde TFF'ye Türkiye'deki bütün futbol faaliyetlerini yürütebilmek, denetlemek ve düzenlemek, ulusal talimat hazırlama yetki ve görevi verildiğini hatırlattıktan sonra, TFF'nin bahse konu düzenlemelerinin kuruluş kanununun verdiği yetki dahilinde olduğunu ifade etmiştir. Bir diğer ifadeyle bunların birer talimat olduğu neticesine varılmıştır.

Yukarıda TFF'nin bir kamu tüzel kişisi olduğu sonucuna varılmıştır. Buna koşut olarak TFF'nin yaptığı düzenlemelerin birer düzenleyici idari işlem olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Nitekim statü ve talimatın, tüzük ve yönetmelik gibi algılanması gerektiği doktrinde ifade edilmiştir³⁸.

³⁰ Kemal Gözler, *İdare Hukuku C.II*, (Bursa: Ekin, 2019), 256-258.

³¹ Gözler, *C.I*, 213. Benzer görüş için bkz. Tutar, *Profesyonel Futbolcu*, 20; Günal-Küçükgüngör, "Türk Spor Teşkilatı", 1056-1057; Şahin, *Profesyonel Futbolcu*, 49.

³² Gözler, *C.I*, 213.

³³ Gözler, *C.I*, 214.

³⁴ 5894 sayılı Kanun'un madde 2/1-j bendine göre TFF Statüsü de bir talimat olup öteki talimatlara göre hiyerarşik olarak üst sırada yer alır.

³⁵ Ümit Kocasakal, "Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu", *İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı*, (2007), 42.

³⁶ Tutar, *Profesyonel Futbolcu*, 28; Çeviker, *Profesyonel Futbolcu*, 41-42.

³⁷ Danıştay 13. Dairesi, T.24.05.2021, E.2015/1013, K.2021/1846, Lexpera İçtihat, (Erişim 27 Şubat 2024).

³⁸ Erdener Yurtcan, "Ulusal ve Uluslararası Boyutta Futbol Hukuku", *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*, (2007), 10.

TFF'nin çıkardığı talimatların idarenin düzenleme yetkisinin sonucu olduğu ve bir adsız düzenleyici işlem olduğunun kabulü gerekir³⁹. Danıştay, Futbol Federasyonu'nun çıkarmış olduğu Türkiye Ligler Statüsü'nün bir düzenleyici idari işlem olduğunu ifade etmiş ve bu hususun tartışmasız olduğunu belirtmiştir⁴⁰. Bu işlemlerin birer adı vardır fakat Anayasa'da düzenlenmediklerinden dolayı adsız olarak nitelendirilmektedirler⁴¹. Uygulamada yönerge, genelge, tebliğ, ana statü, talimat gibi farklı isimlerde olabilmektedir. TFF'nin talimatları da bunlardan birisidir.

II. TFF-Kulüp-Futbolcu Arasındaki İlişkinin Hukuki Niteliği

Futbolcu, kulüp ve TFF arasında karşılıklı hukuki ilişkiler söz konusudur. Kulüp ile futbolcu, TFF ile kulüpler ve son olarak futbolcular ile TFF arasında hukuki ilişki vardır. Bu hukuki ilişkiler hakkında farklı kurallar bulunmaktadır. Bunların hepsinin ayrı ayrı ele alınması isabetli olacaktır.

A. Kulüp ile futbolcu arasındaki ilişki

Futbolcular ile kulüpler arasında bir sözleşme ilişkisi bulunmaktadır. Bu sözleşme ilişkisinin hukuki niteliği, futbolcunun profesyonel veya amatör olmasına göre değişiklik göstermektedir.

Profesyonel futbolcu kavramı, küresel olarak futbolu yönetmekle yetkili kuruluş olan FIFA tarafından yayınlanan FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı⁴² (*Regulations on the Status and Transfer of Players-RSTP*) ve Türkiye'de futbolu yönetmekle yetkili kurum olan TFF tarafından yayınlanan Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı⁴³(*PFSTT*)'nda özdeş bir şekilde tanımlanmıştır. Buna göre profesyonel futbolcu, "bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcudur" (FIFA RSTP madde 2/2; TFF PFSTT madde 3). Ayrıca her iki Talimat'ta da profesyonel kabul edilmeyen futbolcuların, amatör futbolcu olarak kabul edileceği düzenlenmiştir.

Profesyonel futbolcu kavramının bu tanımdan hareketle, profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki ilişkinin hukuki niteliğinin bir iş ilişkisi olduğu kabul edilmektedir⁴⁴. İş sözleşmesi kavramının tanımlarına 4857 sayılı İş Kanunu⁴⁵ madde 8 ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu⁴⁶ madde 393 hükümlerinde benzer bir şekilde yer verilmiştir. 4857 sayılı İş Kanunu madde 8'e göre iş sözleşmesi, "bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir.". 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 393/1 hükmüne göre ise "işçinin işverene bağımlı

³⁹ Nitekim özerk spor federasyonlarının ana statülerinin birer adsız düzenleyici işlem olduğu doktrinde dile getirilmiştir. Bkz. Bahtiyar Akyılmaz-Murat Sezginer-Cemil Kaya, *Türk İdare Hukuku*, (Ankara: Seçkin, 2023), 86-87

⁴⁰ Danıştay 10. Dairesi, T.17.04.1984, E.1983/1068, K.1984/818, Danıştay Dergisi, (56-57), 1985, 375.

⁴¹ Yeliz Şanlı-Atay, *Türk İdare Hukukunda Adsız Düzenleyici İşlemler*, (Ankara: TODAİE, 2011), 7.

⁴² FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın yayınlanan son sürümü için bkz. <https://digitalhub.fifa.com/m/153157b40ca1dfd/original/Regulations-on-the-Status-and-Transfer-of-Players-March-2023-edition.pdf> (Erişim 29 Aralık 2023).

⁴³ Talimat için bkz. <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Profesyonel-Futbolcularin-Statusu-ve-Transferleri-Talimatı.pdf> (Erişim 29 Aralık 2023).

⁴⁴ Nuri Çelik-Nurşen Caniklioğlu-Talat Canbolat-Ercüment Özkaraca, *İş Hukuku Dersleri* (İstanbul, 166: On İki Levha, 2023); Faruk Baştürk, *İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu* (İstanbul: Beta, 2007), 15; Nil Karabağ Bulut, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret* (İstanbul: On İki Levha, 2021) 28; Ümit Orhan-Emin Bozkurt, *Spor Hukuku* (Ankara: Adalet, 2023), 253; Suat Sarı, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi*, (İstanbul: Filiz, 2023), 175; Yakub Kızılkaya, *Profesyonel Futbolcunun İş İlişkinin Sona Ermesi ve Sonuçları* (İstanbul: Beta, 2019), 13; Petek, "Millî Takım", 2410; Philipp S. Fischinger-Heiko Reiter, *Das Arbeitsrecht Des Profisports*, (Almanya: C.H. Beck, 2021), 9. Doktrinde profesyonel futbolcular ile kulüpler arasındaki ilişkinin iş ilişkisi sayılamayacağı yönünde görüşler de bulunmaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu kapsamı dışında bırakılmaları nedeniyle işçi sayılamayacağı yönündeki doktrin görüşü için bkz. Durmuş Ali Genç, *Spor Hukuku*, (İstanbul: Alfa Yayıncılık, 1998), 81-82. Profesyonel futbolcuların bağımsız çalışan kabul edilmesi gerektiği yönündeki doktrin görüşü için bkz. Gerd Niebaum, "Gerd Niebaum hält Fußballprofis für Unternehmer", *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 20.01.1996, Nr. 17, 27 (Erişim 22 Ocak 2024); benzer yönde bkz. Ulrich Fischer, "Die Spitzensportler des Mannschaftssports - Arbeitnehmer?", *SpuRt*, (1997/6), 181; Aynı Yazar, "Europäischer Profi - Mannschaftssport oder: Arbeits(kampf)recht gegen Wettbewerbsrecht - Eine Konferenzschaltung", *SpuRt*, (2004/5), 251-254, 252.

⁴⁵ İş Kanunu (İşK), *Resmi Gazete* 25134 (10 Haziran 2003), Kanun No.4857.

⁴⁶ Türk Borçlar Kanunu (TBK), *Resmi Gazete* 27836 (04 Şubat 2011), Kanun No.6098.

olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir". Yukarıda gösterilen bu hükümlerden hareketle iş sözleşmesi unsurları iş görme, ücret ve bağımlılık olarak kabul edilmektedir⁴⁷.

FIFA RSTP madde 2 ve TFF PFSTT madde 3'te gösterilen tanımdan profesyonel futbolcunun, ücret karşılığı kulüp adına futbol faaliyetine katılma edimini yerine getirdiği açıkça görülmektedir. Profesyonel futbolcular, profesyonel futbolcu sözleşmesi gereği üstlenmiş olduğu futbol faaliyetini yerine getirirken kulübün yönetim, gözetim ve denetimi altındadır. Öncelikle futbolcuların çalışma şekli, yeri ve zamanı kulüp tarafından belirlenmektedir⁴⁸. Zira öncelikle kulüp tarafından belirlenen yer, zaman ve türde müsabakalara, kamplara, antrenman ve diğer çalışmalara katılmakla yükümlüdür⁴⁹. Aynı şekilde profesyonel futbolcuların bu müsabaka ve çalışmalarda ne şekilde faaliyetlerde bulunması gerektiği ve bunların sınırları kulüp tarafından yetkilendirilen teknik sorumlu ve antrenörlerin yönetimi, gözetimi ve denetimi altında gerçekleşmektedir⁵⁰. Örneğin profesyonel futbolcular müsabakalarda oynayıp oynamayacaklarına, hangi pozisyonda ne şekilde veya ne kadar süre oynayacaklarına kendileri karar veremezler⁵¹. Dolayısıyla futbolcuların kendilerine verilen talimatlar çerçevesinde yaratıcı olabilecekleri kabul edilmelidir. Zira profesyonel futbolcu, teknik sorumlular tarafından kendisine verilen talimatları uygulamazsa oyundan değiştirilme ve daha sonraki müsabakalarda futbolcuya yer verilmemesi riskiyle karşı karşıya kalacaktır⁵².

Bunların yanı sıra TFF PFSTT madde 24/c-d hükümlerinde de açıkça düzenlendiği üzere kulüplerin, futbolculara disiplin yaptırımını uygulaması mümkündür. Bu durum da profesyonel futbolcunun, futbol faaliyetlerini sözleşmenin karşı tarafı olan kulübün iş organizasyonu içerisinde ve onun yönetimi, gözetimi, denetimi altında gerçekleştirdiğini açıkça ortaya koymaktadır⁵³. Başka bir ifadeyle profesyonel futbolcu sözleşmesinin kurulmasıyla birlikte profesyonel futbolcu, sözleşmenin karşı tarafı olan kulübe kişisel ve hukuki olarak bağımlı hâle gelmektedir. Dolayısıyla profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki bu sözleşme, bir iş sözleşmesi niteliğindedir.

Yargı ve TFF uygulaması da profesyonel futbolcular ile kulüp arasındaki ilişkinin bir iş ilişkisi olduğu yönündedir. Nitekim Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 2020 tarihli bir kararı bu durumu açıkça göstermektedir. Bu karar, "*Sporcular, kulüplerinin (işverenlerinin) gösterdiği yerlerde tespit edilmiş çalışma saatlerine tâbi olarak ve işverenin emir ve gözetimi altında antrenman ve müsabakalar yaptıkları ve karşılığında önceden kararlaştırılmış bir ücret aldıklarına göre, kulüpleri ile bağları iş sözleşmesine dayanmaktadır. Faaliyetin sporla ilgili oluşu sporcu ile kulüp arasındaki bağın iş ilişkisi sayılmasına engel oluşturmaz.*" Yargıtay 22. Hukuk Dairesi'nin K. 2015/26568, (5 Ekim 2015) ve Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin, K. 2018/21216 (22 Kasım 2018) kararlarında da "*Somut olaya bakıldığında; davacının, hizmet sözleşmesi gereğince davalı Spor Kulübünde profesyonel sporcu olarak görev yaptığı, 7036 sayılı Kanunun 25/10/2017 tarihinde yürürlüğe girdiği, davanın 18/09/2018 tarihinde açıldığı dikkate alındığında, davada görevli mahkeme iş mahkemesidir. İlk itirazı değerlendirecek olan mahkeme de görevli olan iş mahkemesidir.*" şeklinde bu durum gösterilmiştir⁵⁴.

⁴⁷ 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 393/1 hükmünde, 4857 sayılı İş Kanunu madde 8'den farklı olarak "*belirli veya belirli olmayan süre*" şeklinde zaman unsuruna yer verildiği görülmektedir. Ancak tanımda yer alan zaman kavramını iş sözleşmesinin varlığının belirlenmesinde bağımsız bir unsur olmayıp bağımlılık unsurunun belirlenmesinde yardımcı bir unsur niteliğindedir. Sarper Süzek, *İş Hukuku* (İstanbul: Beta, 2021), 223.

⁴⁸ Dominik Fiedler, *Sportsponsoring und Arbeitsrecht Arbeitsrechtliche Selbstvermarktungsgrenzen* (Almanya: Springer, 2017), 118; Fischinger-Reiter, 9; Sarı, *Profesyonel Futbolcu*, 54; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 13; Kızılkaya, *Profesyonel Futbolcu*, 6.

⁴⁹ Karabağ Bulut, *Ücret*, 21.

⁵⁰ Fiedler, *Arbeitsrecht*, 118; Jan Sienicki, "Employment Relationships at National Level: Germany" *European Sports Law And Policy Bulletin*, (2014/1), 173-217, 174.

⁵¹ Fiedler, *Arbeitsrecht*, 118; Fischinger-Reiter, *Profisports*, 9; Karabağ Bulut, *Ücret*, 21-22.

⁵² Fiedler, *Arbeitsrecht*, 118.

⁵³ Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, 14; Kızılkaya, *Profesyonel Futbolcu*, 6.

⁵⁴ Yargıtay 3. Hukuk Dairesi (Yargıtay), K. 2020/5239 (10 Ocak 2020) Lexpera, (Erişim 21 Ocak 2023).

Ancak amatör futbolcu ile kulüp arasındaki ilişkinin bir iş ilişkisi olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Zira FIFA PFSTT madde 2/2 ve TFF PFSTT madde 4 hükümlerinden hareketle amatör futbolcuların bu faaliyetleri karşılığında bir ücret elde etmeyen kişiler olarak kabul edildiği görülmektedir. Nitekim TFF PFSTT madde 4/2 hükmünde amatör bir futbolcunun, bir müsabaka ile ilgili gerçekleşen ulaşım, konaklama, malzeme, sigorta, beslenme ve antrenman giderlerinin karşılanması futbolcunun amatör statüsünü bozmayacağı hüküm altına alınmış olması da bu durumu göstermektedir. Bu durum Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından çıkarılan 22.02.2103 tarih ve 2013/11 sayılı Genelge'nin "1.14-Profesyonel Sporcular" başlıklı hükmünde de gösterilmiştir⁵⁵.

Son olarak belirtmek gerekir ki profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki iş ilişkisi, 4857 sayılı İş Kanunu madde 4/g hükmü uyarında İş Kanunu'nun kapsamı dışında bırakılmıştır. Dolayısıyla bu iş ilişkisi bakımından uygulama bulacak temel kanun 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'dur. Zira bireysel iş hukukunu düzenleyen kurallar sadece 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer almamaktadır. Bunun yanı sıra, Türk 6098 sayılı Borçlar Kanunu, 854 sayılı Deniz İş Kanunu ve 5953 sayılı Basın İş Kanunu da iş sözleşmelerini konu edinen hükümler barındırmaktadır. Bununla birlikte, her Kanun hangi iş sözleşmelerinin kendi uygulama alanına gireceğini belirlemektedir⁵⁶. Profesyonel futbolcu ile kulüp arasındaki iş ilişkisi, yukarıda gösterilen 4857 sayılı İş Kanunu m4/g hükmü gereği bu Kanunun kapsamı dışında bırakıldığından ve Deniz İş Kanunu ile Basın İş Kanunu Kapsamına girmediğinden uygulama bulacak temel kanun 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'dur. Dolayısıyla bu ilişki bakımından esas olarak 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun m.393 v.d. hükümlerinde düzenlenen hizmet sözleşmesine ilişkin hükümler uygulama bulacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki TFF düzenlemelerinde de bu ilişkiye ilişkin birçok düzenlemeye yer verilmiştir. TFF düzenlemelerinde yer alan hükümler futbola ilişkin özel hükümler niteliği taşıdıklarından emredici nitelikteki hükümlere aykırı olmamak kaydıyla- 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun hizmet sözleşmesi hükümlerine göre öncelikli olarak uygulanacaktır⁵⁷. Son olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 5.maddesinde ifade edildiği üzere, bu kanun ve Türk Borçlar Kanunu'nun genel hükümleri uygun düştüğü ölçüde tüm özel hukuk ilişkilerine uygulanmaktadır. Dolayısıyla Türk Borçlar Kanunu'nun genel hükümleri uygun düştüğü ölçüde, profesyonel futbolcu sözleşmeleri bakımından da uygulama bulan hükümler niteliğindedir.

B. Kulüpler ile TFF arasındaki ilişki

Kulüpler ile TFF arasındaki ilişki hem üyelik hem de tescil (lisans) ilişki bulunmaktadır⁵⁸. Kulüpler ile TFF arasındaki ilişki öncelikle bir üyelik ilişkisidir. Yani kulüpler, TFF'nin bir üyesi konumundadır. Bu durum TFF Statüsü⁵⁹ madde 9'da açıkça hüküm altına alınmıştır. Buna göre profesyonel futbol liglerinde bulunan kulüpler doğrudan TFF'nin üyesi konumundayken amatör kulüpler Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu aracılığıyla temsil edilirler.

TFF Statüsü madde 17'ye göre TFF'ye kayıtlı olan bir amatör kulüp, profesyonel bir lige yükseldiğinde TFF'nin üyesi sıfatına kendiliğinden kavuşur. Profesyonel liglere yükselen kulüpler, TFF üyeliğine

⁵⁵ 22.02.2103 tarih ve 2013/11 sayılı Genelge "1.14-Profesyonel Sporcular" başlıklı hükmün: "(1) Herhangi bir spor dalını kendisine meslek edinen ve bundan kazanç sağlayan kişilere profesyonel sporcu denilmekte, bu kişiler kulüplerinin (yani işverenin) gösterdiği yerlerde tespit edilmiş çalışma saatlerine tabi olarak ve işveren veya vekilinin emir ve talimatı altında antrenman ve müsabakalar yaptıklarına, mukabilinde önceden yapılmış anlaşma ile tespit edilmiş ücretleri aldıklarına göre, anılan kimselerin işverenle hukuki ilişkileri bir hizmet akdine dayanmaktadır.

(2) Gençleri spora teşvik etmek, gelecek vadeden sporculara sahip çıkmak, belli spor branşlarını güçlendirmek vb. gibi nedenlerden dolayı bazı sporculara, kulüpleri tarafından düzenli ödemeler yapılmaktadır. Sporcularla yapılan sözleşmelerde aylık ödenecek ücretin asgari ücret veya üzerinde belirlenmesi durumunda, bunlar Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılacak, aksi halde sigortalı sayılmayacaktır."

⁵⁶ Ekmekçi-Yiğit, *İş Hukuku*, 6.

⁵⁷ Karabağ Bulut, *Ücret*, 29.

⁵⁸ Bu yönde bkz. Nil Karabağ Bulut, "TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*, 3/1, (Ocak 2021), 43.

⁵⁹ TFF Statüsü için bkz. <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TFF-KANUN-STATU/TFF-Statusu.pdf>, (Erişim 26 Ocak 2024).

başvuruda bulunurken TFF Statüsü madde 11/2'de gösterilen tüm belgeleri sunmakla yükümlüdür. Bu bilgi ve belgelerin uygun olup olmadığı TFF Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanır.

Kulüpler arasında üyelik ilişkisini kuran bir lisans (tescil) ilişkisi de bulunmaktadır⁶⁰. Zira bir kulübün TFF'nin üyesi konuma gelmesi ancak bu kulübün, futbol dalında faaliyeti bulunan, 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu uyarınca kurulmuş ve TFF tarafından tescil edilmiş olması hâlinde mümkündür. Nitekim TFF Statüsünde yer alan tanımda da kulüplerin TFF nezdinde tescil edilmesi gerektiğine yer verilmiştir. Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından tescil edilen spor kulüpleri ve spor anonim şirketlerinin futbol dalında TFF nezdinde tescilleri, bu kapsamda futbol şubelerinin şirketleşme, birleşme ve devirleri ile futbol dalında ad, unvan, logo ve amblem değişikliklerine ilişkin esasların belirlenmesi amacıyla TFF tarafından Kulüplerin Futbol Dalında Tescil Talimatı yayınlanmıştır⁶¹. Bu Talimatın 2. maddesinde de kulüp kavramı TFF Statüsüne özdeş şekilde futbol dalında faaliyeti bulunan 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu'nda belirlenen koşulları taşıyan ve TFF tarafından futbol dalında tescil edilmiş olan spor kulüpleri ve/veya spor anonim şirketleri olarak gösterilmiştir. Ayrıca Talimatın 3. maddesinde futbol faaliyetlerine katılacak kulüplerin, 7405 sayılı Spor Kulüpleri ve Spor Federasyonları Kanunu ile bu kapsamda çıkarılan yönetmeliklere uygun olarak tescilini yaptırmış olmalarının bu Talimatta belirlenen koşulları taşımalarının ve TFF tarafından futbol dalında tescil edilmesinin zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

C. Futbolcular ile TFF arasındaki ilişki

Türkiye'deki tüm futbol faaliyetini icra etmek, düzenleme ve denetleme yetkisi, 5894 sayılı Kanun ile TFF'ye verilmiştir. Ancak futbolcu ile kulüp arasında bir ilişkinin kurulması, TFF'yi doğrudan bu ilişki üzerinde yetkili hâle getirmemektedir. Öncelikle futbolcu ile TFF arasında bir üyelik ilişkisi bulunmamaktadır. Ayrıca futbolcu ile kulüp arasındaki ilişki, TFF ile futbolcu arasında doğrudan bir hukuki ilişki kurmaz. TFF ile futbolcu arasındaki hukuki ilişki, TFF nezdinde futbolcunun tescil edilmesi ve futbolcuya lisans verilmesiyle başlamaktadır⁶². Görüldüğü üzere profesyonel futbolcu ile TFF arasındaki hukuki ilişki bir lisans ilişkisidir⁶³.

Futbolcunun, futbol faaliyetini yerine getirebilmesi TFF tarafından tescil edilmesi ve futbolcuya lisans verilmesi şartına bağlanmıştır. Nitekim konuyu düzenleyen TFF Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı madde 11 hükmüne göre bir futbolcunun, bir kulüp adına amatör veya profesyonel olarak futbol faaliyetine katılabilmesi için ilk tescil işlemleri de dahil olmak üzere bağlı olduğu kulübü adına TFF nezdinde FIFA Kimlik numarası verilmek suretiyle elektronik tescil sistemine tescil edilmiş olması zorunludur. Ayrıca futbolcuların, organize futbola katılabilmeleri ancak TFF tarafından elektronik tescil sistemi ile tescil edilmiş olmaları halinde mümkündür⁶⁴.

Futbolcunun TFF nezdinde tescil edilmesi ve futbolcuya lisans verilmesiyle birlikte futbolcu, futbol faaliyetini, TFF, FIFA ve UEFA düzenlemelerini esas alarak bunların koymuş olduğu kurallar çerçevesinde ifa etme hak ve yükümlülüğünü altına girmektedir⁶⁵. TFF ise hem futbolcunun futbol faaliyetine izin verme ve hem de futbolcuya taahhüt etmiş olduğu düzeni sağlamak ve korumak yükümlülüğü altına girmektedir⁶⁶. Ayrıca TFF, böylelikle futbolcunun statü ve talimatlara aykırı

⁶⁰ Karabağ Bulut, *TFF-Futbolcu*, 43.

⁶¹ Talimat Metni için bkz. <https://tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Kul%C3%BCplerin-Futbol-Dalında-Tescili-Talimatı.pdf> (Erişim Tarihi: 28 Şubat 2024).

⁶² Karabağ Bulut, *TFF-Futbolcu*, 45-46.

⁶³ Lisans ilişkisinin hukuki niteliği hakkında bkz. Karabağ Bulut, *TFF-Futbolcu*, 46 vd.

⁶⁴ Aynı yönde bkz. FIFA RSTP madde 5 hükmü.

⁶⁵ Karabağ Bulut, *TFF-Futbolcu*, 46 vd.

⁶⁶ Karabağ Bulut, *TFF-Futbolcu*, 46.

davranışlarına, statü ve ilgili talimatları vasıtasıyla belirlemiş olduğu yaptırımları uygulama yetkisi elde etmektedir⁶⁷.

III. Futbolcuların Millî Takıma Çağrılması

Futbolun tüm dünyada yaygınlaşması, popülerliğinin artması, ülkeler arası dostane ilişkilerin kurulması ve bu ilişkilerin güçlenmesi, kültürel ve sportif etkilenmelerin gerçekleşmesi ve barışın sağlanması, futbolcular ve futbolun diğer aktörlerinin ülkelerin tanıtımına, ekonomi ve turizm alanına katkı sağlamaları gibi nedenlerle ülkelerin millî takımları arasında resmî veya özel müsabakalar organize edilmektedir⁶⁸. Millî takımlar ve kulüp takımları arasında uluslararası müsabaka ve turnuvalar düzenleme yetkisi ilgili hükümler uyarınca münhasıran FIFA ve üye konfederasyonlara aittir⁶⁹. FIFA veya üye konfederasyonun önceden izni olmaksızın hiçbir uluslararası nitelikli müsabaka ve turnuva düzenlenmemektedir.

Millî takımlar arasındaki müsabakaların, birden fazla FIFA üyesi konfederasyon ve ülke federasyonunu ilgilendirebilmesi nedeniyle futbolcuların millî takımlara çağrılması hususu FIFA RSTP EK-1'de ayrıntılı ve üye federasyonlar için bağlayıcı olarak düzenlenmiştir. FIFA RSTP hükümleri birden fazla üye konfederasyonu veya federasyonu ilgilendiren durumlarda uygulanmaktadır. Örneğin bir İtalyan kulübüne tescilli bir şekilde futbol faaliyetini gösteren bir Türk futbolcunun, Türk Millî Takımlarına gönderilmesi hususunda uyulması gereken düzenlemeler FIFA RSTP EK-1 hükümleridir. Aynı şekilde bir Türk kulübüne tescilli şekilde futbol faaliyetini yerine getiren İtalyan bir futbolcunun, kendi millî takımına gönderilmesi usulleri bakımından da FIFA RSTP EK-1 hükümleri uygulama bulacaktır.

Türk hukukunda Türk Millî Takımlarına futbolcu çağırma görev ve yetkisi TFF'ye verilmiştir. Nitekim 5894 sayılı Kanun madde 3/1-d hükmünde Federasyonun görevlerini arasında *"Her düzeyde müsabakalar düzenlemek ve millî takımlar ile kulüp takımlarının uluslararası müsabakalara katılması ve mücadele edebilmesi için gerekli tedbirleri almak"* ve *"Üyelerinin, kulüplerin, futbolcuların, hakemlerin, yöneticilerin, teknik direktör ve antrenörlerin, sağlık personelleri, futbolcu temsilcileri ve müsabaka organizatörleri ile diğer tüm ilgililerin FIFA, UEFA ve TFF tarafından konulan Statü, talimat ve düzenlemeleri ile bunların yetkili kurulları tarafından verilen kararlara uymalarını sağlamak"* sayılmıştır. Aynı şekilde TFF Statüsü madde 2/e'de TFF'nin amaçları arasında *"Yurt içinde her düzeydeki ligleri teşkilatlandırmak ve düzenlemek ve kendi millî takımlarının ve kulüp takımlarının uluslararası turnuvalara kabulünü ve katılımını sağlamak amacıyla gerekli her türlü tedbiri almak"* yer almaktadır. TFF, bu görev ve amaçları doğrultusunda TFF PFSTT madde 9-10 hükümlerinde Türk Millî Takımlarına futbolcuların çağrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile millî takıma seçilen futbolcuların hak ve yükümlülüklerine ve TFF Futbol Disiplin Talimatı⁷⁰ madde 51 hükmünde ise millî takım çağrısına gereği gibi uyulmamasına ilişkin yaptırımlara yer verildiği görülmektedir.

A. Millî takımlara çağrıya ilişkin FIFA düzenlemeleri

FIFA tarafından futbolcuların statüsü, organize futbola katılmaya uygunlukları ve FIFA'ya üye farklı federasyonlara üye kulüpler arasında transferleri ile ilgili evrensel ve bağlayıcı kuralları belirlemek amacıyla yürürlüğe konulan FIFA RSTP'nin EK-1 bölümünde futbolcuların millî takımlara çağrılmasına ilişkin esas ve usullere yer verilmiştir. Bu hükümlerde erkek ve kadın futbol millî takımlarına çağrıya ilişkin ilkeler, mali şartlar ve sigorta, çağrının usul ve esasları, sakatlık, sınırlamalar ve disiplin

⁶⁷ Karabağ Bulut, *TFF-Futbolcu*, 46.

⁶⁸ Petek, "Millî Takım", 2408.

⁶⁹ TFF'nin üye olduğu konfederasyon UEFA'dır.

⁷⁰ TFF Futbol Disiplin Talimatı için bkz. <https://www.tff.org//Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Disiplin-Talimatı.pdf>, (Erişim 26 Ocak 2024).

hükümleri ayrıntılı olarak hüküm altına alınmıştır. Yukarıda da vurgulandığı üzere FIFA RSTP'nin ilgili bu hükümleri, birden fazla üye ülke federasyonunu ilgilendiren durumlarda uygulama bulmaktadır.

FIFA RSTP EK-1 bölümünün ilk maddesinde kulüplerin, millî takıma futbolcu gönderme yükümlülüğü ve futbolcuların millî çağrıya uyma yükümlülüğü olduğu düzenlenmiştir. Buna göre kulüpler, ilgili ülke federasyonu tarafından millî takıma çağrılan futbolcularını, futbolcunun uyuşuna göre katılmaya uygun olduğu ülkenin millî takımına göndermekle yükümlüdür. Futbolcu ile kulübün aralarında aksi yönde herhangi bir anlaşma yapılması yasaktır (FIFA RSTP EK-1 madde 1/1, madde 1bis/1).

Kulüplerin millî takıma futbolcu gönderme yükümlülüğü ve futbolcuların millî çağrıya uyma yükümlülüğü mutlak bir yükümlülük değildir. Zira bu yükümlülük erkek futbolu için, uluslararası müsabaka takviminde listelenen tüm uluslararası müsabakalar ve FIFA Dünya Kupası, FIFA Konfederasyonlar Kupası ve Konfederasyonların "A" millî takımları için düzenlenen şampiyonalar için ilgili federasyonun düzenleyen Konfederasyonun üyesi olması koşuluyla zorunludur (FIFA RSTP EK-1 madde 1/2). Kadın futbolunda ise kadınlar uluslararası müsabaka takviminde listelenen tüm uluslararası müsabakalar ve FIFA Kadınlar Dünya Kupası, Kadınlar Olimpik Futbol Turnuvası, ilgili federasyonun düzenleyen konfederasyonun üyesi olması koşuluyla Konfederasyonların kadın "A" millî takımları için şampiyonalar ve Konfederasyonların Kadınlar Olimpik Futbol Turnuvası katılım için final turu eleme turnuvaları için geçerlidir (FIFA RSTP EK-1 madde 1bis/2).

FIFA, ilgili paydaşlarla istişare ettikten sonra, erkekler için dört veya sekiz yıllık dönem için uluslararası müsabaka takvimini yayınlar. Bu takvim, ilgili dönem için tüm uluslararası müsabakaları içermektedir. Uluslararası müsabaka takviminin yayınlanmasının ardından sadece FIFA Dünya Kupası, FIFA Konfederasyonlar Kupası ve Konfederasyonların "A" temsilci takımları için şampiyonaları eklenecektir. Kadınlar için ise dört yıllık bir dönem için uluslararası müsabaka takvimini yayınlar. Bu takvim, ilgili dönem için tüm uluslararası takvim yanı sıra FIFA Kadınlar Dünya Kupası, Kadınlar Olimpik Futbol Turnuvası ve Konfederasyonların kadın "A" temsilci takımlarının şampiyonaları ve konfederasyonların Kadınlar Olimpik Futbol Turnuvası için final turu eleme turnuvaları için belirlenmiş dönemleri içerir.

Futbolcuların yukarıda gösterilen uluslararası müsabaka takvimi veya uluslararası müsabaka takviminde yer alan final müsabakaları dışında millî takım çağrısı için kulüp tarafından serbest bırakılması zorunlu değildir. Bu kuralın istisnaları FIFA Konseyi tarafından sadece FIFA Konfederasyonlar Kupası için belirlenebilir (madde 1/6). Aynı şekilde kadın futbolu için futbolcuların uluslararası müsabaka dönemi dışında veya yukarıdaki gösterilen ve kadınların uluslararası müsabaka takviminde yer alan müsabakalar dışında serbest bırakılması zorunlu değildir (madde 1bis/5).

FIFA RSTP EK-1 madde 2 hükmünde ise mali hükümler ve sigorta konusu düzenlenmiştir. Buna göre FIFA RSTP EK-1 hükümleri uyarınca futbolcuyu millî takıma katılması için gönderen kulübe karşılığında bir mali karşılık ödenmez. Ancak bu kuralın bir istisnası bulunmaktadır. FIFA, kulüplerin FIFA Dünya Kupası'nın başarısına yaptıkları katkının tanınması amacıyla, bu organizasyonun başarılı bir şekilde düzenlenmesine ilişkin mali hakların bir kısmını, üye federasyonlar aracılığıyla turnuvada yer alan futbolcuların kulüplerine dağıttığı Kulüp Avantajları Programını (*the Club Benefits Programme*) oluşturmuştur⁷¹. Bu program, ilk olarak Güney Afrika'da düzenlenen FIFA Dünya Kupası'ndan (2010) sonra uygulanmış ve Brezilya (2014), Rusya (2018) ve Katar'da (2022) düzenlenen sonraki turnuvalar için daha da geliştirilerek kulüplere yapılan ödemeler artırılmıştır. Ayrıca program, Fransa 2019 FIFA Kadınlar Dünya Kupası'nın ardından ilk kez kadın futbolu için de uygulanmıştır⁷².

Ayrıca FIFA RSTP EK-1 hükmüne göre kulüpler, futbolcuların millî takım için gönderildiği süre boyunca hastalık ve kazalara karşı sigortalanmasından sorumludur. Bu sigorta, futbolcunun uluslararası

⁷¹ FIFA, "Commentary on the Regulations on the Status and Transfer of Players" (Erişim 22 Ocak 2024), 534 (FIFA Şerhi).

⁷² FIFA Şerhi, 534.

müsabakalar sırasında geçirdiği sakatlıkları da kapsmalıdır. Ancak sahada yer alan profesyonel bir futbolcu, uluslararası bir "A" millî takım müsabakası için serbest bırakıldığı süre içinde geçirdiği bir kaza sonucu yaralanırsa ve bu yaralanma sonucunda geçici olarak tamamen sakat kalırsa, ilgili futbolcunun tescilli olduğu kulübün uğradığı zarar FIFA tarafından tazmin edilecektir. Ayrıca futbolcuya millî takım çağrısı yapan üye ülke federasyonu, futbolcunun seyahat masraflarını üstlenmekle yükümlüdür.

B. TFF düzenlemelerinde Türk futbol millî takımlarına çağrı

TFF tarafından Türk Millî Takımlarına aday gösterilen futbolculara çağrının ne şekilde yapılacağı TFF PFSTT madde 9 hükmünde gösterilmiştir. Bu hükmün birinci fıkrasına göre TFF tarafından Türk Millî Takımlarının müsabakalarına ve hazırlık çalışmalarına katılacak futbolcular ile kulüplerine faks yolu da dâhil olmak üzere yazılı bir şekilde çağrı yapılmaktadır. Ayrıca Türk Millî Takımlarına aday gösterilen futbolculara ve kulüplerine yapılan çağrı, TFF'nin resmî internet sitesinden de yayınlanmaktadır.

TFF PFSTT madde 9/2 hükmünde ise yukarıda gösterilen FIFA RSTP EK-1 bölümünde yer verilen hükümlere uyulmasının zorunlu olduğu gösterilmiştir. Bu bağlamda öncelikle Türk Millî Takımlarından çağrı alan futbolcu, bu çağrıya uymakla mükelleftir. Ayrıca bu durum TFF Futbol Müsabaka Talimatı'nın⁷³ "Resmî ve Özel Millî Müsabakalara Çağrılan Futbolcular" başlıklı madde 33'ünde de "Yabancılarla yapılacak resmi veya özel müsabakaların kadrolarına seçilen futbolcular yapılan çağrıya uymak zorundadırlar." şeklinde tekrar edilmiştir.

TFF PFSTT madde 10 hükmünde ise TFF'nin Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcuların birtakım giderlerini ve zararlarını karşılayacağı düzenlenmiştir. Buna göre Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcuların;

- a) *Kampa ve müsabakalara katılmak için gerekli ulaşım ve konaklama giderleri,*
- b) *Müsabaka veya antrenman esnasında meydana gelecek hastalık veya sakatlık sebebi ile TFF Sağlık Kurulu tarafından uygun bulunan tedavi giderleri,*
- c) *TFF tarafından uygun görülmesi halinde millî takım futbolcuları ve kulüplerine özendirme amacıyla yapılacak yardımlar,*
- d) *Türk Millî Takımlarının yapacakları antrenman, müsabaka veya seyahatlerde futbolcuların kısmi ya da daimi maluliyetlerine veya ölümlerine neden olacak kazalara karşı yaptırılacak sigortaların primleri"*

TFF tarafından karşılanmaktadır.

Türk Millî Takımları için yapılan çağrıya uymayan kulüp ve futbolcular için TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükmünde bir yaptırım öngörülmüştür. Buna hükmüne göre "Yayın yolu ile veya yazılı tebligata rağmen haklı bir sebebi olmaksızın resmi veya özel millî müsabakalara veya hazırlık çalışmalarına katılmayan veya geç katılan veya çalışma ve müsabaka yerini terk eden futbolcular 2 aydan 1 yıla kadar müsabakalardan men cezası ile cezalandırılır." Ayrıca maddenin ikinci fıkrasında ihlalin niteliği göz önüne alınarak futbolcunun bağlı olduğu kulübe para cezası verileceği de hüküm altına alınmıştır.

IV. Türk Millî Takıma Seçilen Futbolcunun Statüsü

Millî takıma seçilen futbolcular ile TFF arasındaki ilişkinin hukuki niteliği hususu doktrinde oldukça tartışmalıdır. Meseleyi özel hukuk bağlamında ele alan görüşler olduğu gibi kamu hukuku ilişkisi olduğunu savunan görüşler de bulunmaktadır. Özel hukuk, bir diğer deyişle iş hukuku bağlamında ele

⁷³ TFF Futbol Müsabaka Talimatı için bkz. <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Futbol-Musabaka-Talimatı.pdf> (Erişim 26 Ocak 2024).

alınan görüşler iş ilişkisi ve geçici iş ilişkisi şeklindeyken, kamu hukuku içinde idare hukuku ilişkisi olarak değerlendiren görüşler ise fahri kamu görevlisi ve mükellef görüşleridir.

A. İş hukuku bağlamında yapılan değerlendirmeler

1. İş ilişkisi görüşü

Millî takıma seçilen futbolcu ile ulusal federasyon arasındaki hukuki ilişkinin niteliğinin bir iş ilişkisi olduğu doktrinde savunulmaktadır⁷⁴. Daha çok Alman hukuku doktrininde kabul gören bu görüşe göre, ulusal federasyon tarafından futbolcunun millî takıma çağrılması, futbolcuyla iş sözleşmesi kurmaya yönelik bir irade beyanı olarak kabul edilmelidir⁷⁵. Millî takıma çağrılan futbolcuların ise bu çağrıyı açıkça veya örtülü kabul etmeleri hâlinde ise taraflar arasında bir iş sözleşmesinin kurulduğu kabul edilmelidir. Bu bağlamda millî takıma davet edilen futbolcuların, millî takım çağrısında belirtilen yer ve zamanda hazır bulunması, antrenmanlara ve müsabakalara katılması, iş ilişkisi kurulması yönünde bir kabul beyanı olarak kabul edilebilir⁷⁶.

Alman hukukunda savunulan iş ilişkisi görüşünün, futbolcunun kendisine yapılan millî çağrıyı kabul edip etmeme yönünde irade serbestisi olduğu ve bu yöndeki iradesinin sözleşme kurulmasına yönelik kabul beyanı sayılabileceği yönündeki değerlendirmesinin temel dayanaklarından birisini de futbolcuların millî takıma katılması yükümlülüğünü düzenleyen DFB Oyun Kuralları⁷⁷ (*Spielordnung*) madde 34 hükmü oluşturmaktadır. Bu hükmün ilk fıkrasına göre kulüpler, DFB ve üye kuruluşları tarafından düzenlenen uluslararası müsabakalara futbolcu göndermekle yükümlüdür. Aynı şekilde futbolcular da kendilerine yöneltilen bu yönde bir çağrıya uymakla yükümlüdür. Millî takıma katılma yükümlülüğünü düzenleyen DFB Oyun Kuralları §34 hükmünün ikinci fıkrasında ise söz konusu yükümlülüğe aykırılığın yaptırımı düzenlenmiştir. Buna göre millî takıma çağrılan futbolcular, çağrıda bulunan ulusal federasyon muafiyet vermediği sürece, çağrıldıkları süre boyunca başka müsabakalarda oynayamazlar. Hazırlık kampı öncesinde elemeler yapılması durumunda, bu kural, müsabaka planlanmamışsa, varış günü için de geçerlidir.

Alman hukuku doktrininde DFB Oyun Kuralları §34 hükmünde düzenlenen söz konusu bu yaptırımın gerçek bir yaptırım olmadığı ifade edilmektedir⁷⁸. Zira gerçekte millî takım çağrısının olduğu süre zarfında zaten lig müsabakası yapılmamaktadır ve bu nedenle bu yaptırımın irade oluşumu üzerinde hiçbir etkisi yoktur⁷⁹. Ayrıca söz konusu hüküm veya başkaca düzenlemelerde başkaca bir yaptırım da öngörülmemektedir. Dolayısıyla profesyonel futbolcuların, sözleşmeye dayalı bir koruma olmaksızın rekabetçi bir oyunda sağlıklarını ve performanslarını tehlikeye atmayacakları kabul edilmelidir. Buradan hareketle ulusal federasyon tarafından millî takıma çağrılan ve çağrıya uyan futbolcu ile federasyon arasında bir iş ilişkisinin kurulduğu kabul edilmelidir⁸⁰. Ayrıca ulusal federasyonun millî takıma seçilen futbolculara ödeyeceği ücretin başlangıçta belirli olmaması bu ilişkinin iş ilişkisi sayılmasını engellenemez. Zira millî takımın bir parçası olmanın sonucu olarak ücret ödenmesinin Alman Medeni Kanunu (*Bürgerliches Gesetzbuch-BGB*) §612 hükmü (Türk Hukuku için TBK madde 394/2) gereği objektif olarak beklenebilir⁸¹.

⁷⁴ Heiko Reiter-Lisa Gerlach, "Arbeitsrechtliche Stellung der Nationalspielerinnen und Nationalspieler", *SpuRt* (2023/4), 271-279, 278. Benzer yönde bkz. Philipp S. Fischinger, "Aktuelle Entwicklungen im Sportarbeitsrecht", *NZA-RR* (2023), 561-568, 568; Steffen Müller, *Zivilrechtliche Haftung bei Manipulation von Sportveranstaltungen* (Almanya: Cuvillier, 2017), 91-92.

⁷⁵ Reiter-Gerlach, *Nationalspieler*, 273.

⁷⁶ Reiter-Gerlach, *Nationalspieler*, 275.

⁷⁷ DFB Oyun Kuralları için bkz. <https://media.dfl.de/sites/2/2018/11/DFB-Spielordnung.pdf>, (Erişim 23 Ocak 2024).

⁷⁸ Reiter, Gerlach, *Nationalspieler*, 275.

⁷⁹ Reiter, Gerlach, *Nationalspieler*, 274.

⁸⁰ Reiter, Gerlach, *Nationalspieler*, 274.

⁸¹ Reiter, Gerlach, *Nationalspieler*, 273-275.

Almanya'da bugüne kadar millî takıma seçilen sporcular ile federasyon arasındaki ilişkinin hukuki niteliğine ilişkin bir karar bulunmamaktadır. Ancak Avusturya'da bu konuda kararlarla karşılaşmaktadır⁸². Buna göre 1997 yılında Ried im Innkreis Bölge Mahkemesi Avusturya millî takımından bir kayak atlamacısı ile Avusturya Kayak Federasyonu arasında bir iş ilişkisi olduğunu kabul etmiştir⁸³. Aynı yıl Linz Yüksek Bölge Mahkemesi de Avusturya millî takımından bir kadın kayak sporcusunun Avusturya Kayak Federasyonu'nun işçisi olduğu yönünde karar vermiştir⁸⁴.

Kanaatimizce Alman hukukunda savunulan iş ilişkisi görüşünün Türk millî takıma seçilen futbolcu ile TFF arasındaki ilişki bakımından savunulması mümkün değildir⁸⁵. Öncelikle 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 8/1 ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 393/1 hükümlerinde benzer olarak yer verilen tanımından hareketle iş sözleşmesi, işçinin bağımlı olarak iş görmeyi, işverenin ise karşılığında ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir. Sözleşme niteliğini haiz olmalarından ötürü iş sözleşmeleri de diğer sözleşmeler gibi tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak irade beyanlarıyla kurulmaktadır (6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 1/1). Bir irade beyanından bahsedilebilmesi için "irade" ve "beyan"ın bulunması gerekmektedir⁸⁶.

TFF Disiplin Talimatı'nın "Millî Müsabakaya Katılmamak" başlıklı madde 51 hükmünde millî takım çağrısına uyulmaması için öngörülen yaptırım, Alman DFB Oyun Kuralları §34 hükmünden farklı ve oldukça ağır olarak futbolcunun yaptırımın ağırlığına göre belirlenecek bir süre için müsabakalardan men edilmesidir. Buna göre "yayın yolu ile veya yazılı tebligata rağmen haklı bir sebebi olmaksızın resmi veya özel milli müsabakalara veya hazırlık çalışmalarına katılmayan veya geç katılan veya çalışma ve müsabaka yerini terk eden futbolcular 2 aydan 1 yıla kadar müsabakalardan men cezası" yaptırımıyla cezalandırılmaktadır. Görüldüğü üzere TFF PFSTT madde 51 hükmünde millî takıma çağrısına uymak futbolcular için bir zorunluluk olarak öngörülmüştür. Böylesine ağır bir yaptırımla karşı karşıya kalma durumu olan futbolcunun millî takım çağrısını serbest iradesiyle reddedebileceği düşünülmeyecektir. Başka bir ifadeyle futbolcunun gerçek iradesi, Türk Millî Takımlar için yapılan çağrıya uymamak yönünde olsa dahi TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51'de öngörülen ceza ile karşı karşıya kalmamak için millî takıma katılmakta ve gereğini yerine getirmektedir⁸⁷.

Eğer futbolcu, Türk Millî Takımları için yapılan çağrıya uymazsa, futbol için oldukça uzun bir süre olan bir yıla kadar mesleki faaliyetlerini yerine getirmekten mahrum kalacak ve bu süre içerisinde futbol gündeminden, transfer piyasasından ve müsabaka oynama ritminden uzak kalacaktır. Bu durum futbolcunun futbol piyasası içerisindeki değerinin düşmesine ve futbol oynama veriminin düşmesine neden olacaktır⁸⁸. Dolayısıyla futbolcunun millî takım çağrısını reddetmesi yönünde bir irade serbestisinin olmadığı kabul edilmelidir. Bu nedenler TFF ile millî takıma çağrılan futbolcu arasındaki ilişkinin bir sözleşme olarak kabul edilmesi mümkün değildir⁸⁹.

Görüldüğü üzere haklı bir gerekçesi olmaksızın millî takım davetine riayet etmeyen futbolcunun mesleki faaliyetlerinin temelinde yer alan futbol müsabakalarına katılma hakkı TFF tarafından kısıtlanabilecektir. Dolayısıyla TFF tarafından millî takıma davet edilen futbolcuların bu çağrıyı

⁸² Fiedler, *Arbeitsrecht*, 123.

⁸³ LG Ried im Innkreis, Urt. v. 19.11.1997 - 14 Cg 134/97 p, *SpuRt* (1998), 69.

⁸⁴ OLG/ArbG Linz, Urt. v. 22.12.1997 - 11 Ra 292/97 h, *SpuRt* (1998), 72. Kayak sporcusunun, Kayak federasyonun iş organizasyonu içerisinde ve ona bağımlı olarak çalıştığı ve bu nedenle taraflar arasındaki ilişkinin iş ilişkisi olduğu yönünde bkz. Katya Joel, *Der arbeitsrechtliche Beschäftigungsanspruch im Berufssport*, (Friedrich-Schiller-Universität in Jena, Ph.D. Dissertation, 2010), 63-64.

⁸⁵ Benzer yönde bkz. Petek, "Millî Takım", 2420; Fiedler, *Arbeitsrecht*, 124.

⁸⁶ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (Ankara: Yetkin, 2019), 132.

⁸⁷ Benzer yönde bkz. Petek, "Millî Takım", 2418.

⁸⁸ Benzer yönde bkz. Petek, "Millî Takım", 2418.

⁸⁹ Benzer yönde bkz. Petek, "Millî Takım", 2418.

serbestçe reddetme imkânına sahip olduklarından bahsedilemez. Dolayısıyla millî takıma seçilen futbolcunun, bu daveti kabul etmesinin bir irade beyanı olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

Ayrıca 4857 sayılı İş Kanunu madde 8'e göre iş sözleşmesi, "bir tarafın (işçi) bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın (işveren) da ücret ödemeyi üstlenmesinden oluşan sözleşmedir.". Sözleşmeyi hizmet sözleşmesi olarak adlandıran 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu madde 393/1 hükmüne göre hizmet sözleşmesi "işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir". Bu tanımlardan hareketle iş sözleşmesi unsurları iş görme, ücret ve bağımlılık olarak kabul edilmektedir. İş sözleşmesinin kurucu unsuru olan ücret, bir iş karşılığında ödenen tutardır⁹⁰. Ancak TFF'nin, Türk Millî Takımlarına seçilen futbolculara, futbol faaliyeti gerçekleştirmesi karşılığında bir ücret ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır⁹¹.

Gerçekten de TFF PFSTT madde 10 hükmünde TFF'nin Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcuların, kampa ve müsabakalara katılmak için gerekli ulaşım ve konaklama giderlerinin, müsabakalar veya antrenman esnasında meydana gelecek hastalık veya sakatlık sebebi ile TFF Sağlık Kurulu tarafından uygun bulunan tedavi giderlerinin, TFF tarafından uygun görülmesi hâlinde millî takım futbolcuları ve kulüplerine özendirme amacıyla yapılacak yardımların, Türk Millî Takımlarının yapacakları antrenman, müsabaka veya seyahatlerde futbolcuların kısmi ya da daimi maluliyetlerine veya ölümlerine neden olacak kazalara karşı yaptırılacak sigortaların primlerinin TFF tarafından ödeneceği düzenlenmişse de bu ödemeler futbol faaliyetinin karşılığı olarak yapılan ödemeler değil, futbolcunun futbol faaliyeti kapsamında yaptığı masrafların veya uğradığı zararların karşılanmasına yönelik ödemelerdir. Dolayısıyla bu tür ödemeler, iş sözleşmesinin kurucu unsuru olan ücretin kapsamına girmemektedir.

Yukarıda sayılan nedenlerden ötürü Türk Millî Takımlarına seçilen futbolcular ile TFF arasındaki ilişkinin bir iş ilişkisi olmadığı görüşündeyiz.

2. Geçici İş İlişkisi Görüşü

Profesyonel sporcunun, millî takımda görevlendirilmesinin geçici iş ilişkisi niteliğinde olduğu doktrinde savunulmaktadır⁹². Bu görüşe göre kulüple iş ilişkisi devam etmektedir ancak federasyon, geçici işveren olması nedeniyle kendisine tanınan emir ve talimat hakkını millî takım görevlendirilmesi sırasında kullanmaktadır⁹³. Ayrıca federasyon; millî takıma seçilen futbolcunun geçici bir süre için kulübüne hizmet edemeyecek olması nedeniyle kulübüne bir ödeme yapmaktadır⁹⁴.

Kanaatimizce millî takım kampı ve maçları sırasında belirlenen dönem için kulübün emir ve talimat verme yetkisi, federasyona geçmekteyse de Türk Millî Takımlarına seçilen futbolcunun kulübü ile TFF arasındaki ilişkinin bir geçici iş ilişkisi olarak kabul edilmesi mümkün değildir⁹⁵. Her şeyden önce gerek mesleki anlamda gerekse de mesleki olmayan bir geçici iş ilişkisinden bahsedilebilmesi ancak işçinin işvereni ile geçici işveren arasında yapılan geçici işçi sağlama yönündeki anlaşmayla mümkündür⁹⁶. Yukarıda gösterilen TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 ve FIFA RSTP EK-1 hükümleri gereği Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcunun bağlı bulunduğu kulübün, söz konusu hükümlerde gösterilen şartların gerçekleşmesi hâlinde futbolcuyu millî takıma gönderme yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu

⁹⁰ Çelik-Canıklıoğlu-Canbolat-Özkaraca, *İş Hukuku*, 173; Ömer Ekmekçi- Esra Yiğit, *Bireysel İş Hukuku* (İstanbul: On İki Levha: 2023), 296.

⁹¹ Kayak millî takım sporcusu ile federasyon arasındaki ilişkiyi iş ilişkisi kabul eden görüşü benzer gerekçelerle eleştiren görüş için bkz. Fiedler, *Arbeitsrecht*, 124.

⁹² Franz-Joachim Poschenrieder, *Sport als Arbeit: Konsequenzen aus arbeitsrechtlicher Sicht unter Einbeziehung der Grundrechte*, München Universität, Ph.D. Dissertation, 1977), 216; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, s.78.

⁹³ Poschenrieder, *Sport als Arbeit*, 217.

⁹⁴ Poschenrieder, *Sport als Arbeit*, 217; Baştürk, *Profesyonel Futbolcu*, s.78.

⁹⁵ Benzer yönde Petek, "Millî Takım", 2411.

⁹⁶ Geçici iş ilişkisi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Süzek, *İş Hukuku*, 294; Ekmekçi-Yiğit, *İş Hukuku*, 195 vd.

yükümlülüğe aykırı davranan kulüp, söz konusu hükümlerde düzenlenen yaptırımlarla karşı karşıya kalabilecektir. Dolayısıyla kulübün futbolcuyu millî takıma göndermesi kulüp ile federasyon arasındaki geçici işçi sağlanmasına yönelik bir anlaşmadan değil, kulübün FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı ve TFF PFFST gereği sahip olduğu bir yükümlülükten kaynaklanmaktadır. Yukarıda iş sözleşmesi görüşünde ayrıntılı bir şekilde belirttiğimiz üzere bu durumda kulübün bir iradesinden bahsedilmesi mümkün değildir. O bölümdeki açıklamalar kulüpler bakımından da geçerlidir.

B. İdare hukuku bağlamında yapılan değerlendirmeler

Millî takıma çağrılan futbolcular ile TFF arasındaki ilişkinin hukuki niteliği bakımından yukarıda da işaret edildiği gibi millî futbolcuların hangi statüde olduklarının tespiti önem arz etmektedir. Zira millî futbolcuların TFF ile arasındaki ilişkinin iş ilişkisi olduğunun kabulü durumunda özel hukuk hükümleri uygulanacakken, kamu görevlisi olarak kabulü durumunda idare hukuku hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

İdare hukuku bakımından yapılan değerlendirmelere geçmeden önce ilk olarak kamu görevlisi kavramının ele alınmasında isabet vardır. Anayasa'nın 128. maddesinde "devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür" hükmü bulunmaktadır. Anayasa "diğer kamu görevlileri" kavramından bahsetmekte fakat bunların kimlerden oluştuğu hususunda bir bilgi vermemektedir. Bu durum doktrinde farklı fikirlerin çıkmasına sebebiyet vermiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. maddesi kamu hizmetlerinde istihdam edilen personeli "memur", "sözleşmeli personel" ve "işçi" şeklinde sınıflandırmıştır. İşçilerin özel hukuk hükümlerine tabi olmasından dolayı Gözler'e göre memurların yanı sıra "sözleşmeli personel"ler de kamu görevlisidir⁹⁷. Dolayısıyla Yazara göre "sözleşmeli personel" Anayasa'da belirtilen "diğer kamu görevlileri"ndendir.

Kamu görevlisi kavramını Gözler, en geniş anlamda, geniş anlamda, dar anlamda ve en dar anlamda olmak üzere dörde ayırmıştır. Yazara göre en geniş anlamda kamu görevlisi kamuda çalışan herkesi kapsar; geniş anlamda kamu görevlisi kamu tüzel kişisinde görev yapmakta olan ve kamu hukukunun rejimine tabi olanlardır; dar anlamda kamu görevlisi kamu tüzel kişisinde mesleki sıfatla ve ücret almak suretiyle kamu hukuku rejimine göre çalışan personeldir; en dar anlamda kamu görevlisi ise sadece devlet memurlarıdır⁹⁸. Bir kişinin geniş veya dar anlamda kamu görevlisi olarak nitelendirilebilmesi için devlet veya öteki kamu tüzel kişilerine bağlı olarak vazifeli olması gerekmektedir⁹⁹.

Onar ise kamu görevlileri için "ajan" kelimesini tercih etmiş ve memur, mükellef, yardımcı ve fahri ajan olmak üzere dörde ayırmıştır¹⁰⁰. Dilimize Fransızcadan geçmiş olan ajan Güncel Türkçe'de iki farklı anlamda kullanılmaktadır. Türk Dil Kurumunun Güncel Türkçe Sözlüğü'nde kelimenin birinci anlamı "casus", ikinci anlamı ise "bir kimsenin, bir ortaklığın veya bir devletin bazı işlerini yapan kimse; temsilci" şeklinde tanımlanmıştır¹⁰¹. Halk arasında daha çok birinci anlamında kullanılan ajan kelimesinin görüldüğü üzere kamu görevlilerini ifade etmek için kullanılması da mümkündür. Fakat tanımdan da anlaşılacağı gibi bu kelime sadece devletin çalışanını değil, bir ortaklığın veya bir kişinin çalışanını ifade etmek için de kullanılabilir. Dolayısıyla ajan kelimesi dar bir anlama sahiptir. Bu nedenle "fahri ajan" yerine "fahri kamu görevlisi" ifadesini tercih ettik. Onar'ın kamu görevlisi kavramı için bu ayrımı çalışmaya ışık tutmuştur. Zira çalışmada ele alınan fahri kamu görevlisi ve mükellef kavramlarını

⁹⁷ Gözler, C.I, 666.

⁹⁸ Gözler, C.I, 643-645.

⁹⁹ İsmet Giritli – Pertev Bilgen – Tayfun Akgüner – Kahraman Berk, *İdare Hukuku*, (İstanbul: Der, 2013), 658.

¹⁰⁰ Siddık Sami Onar, *İdare Hukukunun Umumi Esasları C.II*, (İstanbul: İsmail Akgün, 1966), 1073.

¹⁰¹ TDK Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr>, (Erişim 25 Aralık 2023).

Onar incelemiştir. Bu kavramların geniş anlamda kamu görevlisi kavramının içinde yer aldığını hatırlatmak gerekir.

1. Fahri kamu görevlisi görüşü

Fahri kamu görevlisi (fahri ajan) adından da anlaşılacağı üzere kamu görevini fahri olarak yürüten kişilere denir. Bu bağlamda seçimle gelen belediye meclis üyeleri fahri kamu görevlisi olarak kabul edilmektedir¹⁰². Bunlar sınırlı bir süre kamu hizmetine iştirak etmekte olup kendi rızalarıyla ve seçimle gelirler. Ayrıca Onar, fahri kamu görevlilerinin bir hizmeti bireysel olarak değil kurul olarak yerine getirdiklerine dikkat çeker¹⁰³. Fahri kamu görevlilerinin hizmete alınmaları seçimle, tek taraflı bir hukuki tasarrufla olur ve bu yönüyle aşağıda inceleyeceğimiz mükelleflere benzer fakat fahri kamu görevlilerinin vazife için gönüllü olması gerekirken mükellefiyet zorunluluk içerir¹⁰⁴.

Gülan ise fahri ajanlığı tarif ederken gönüllü şekilde, para almadan, arızı olarak idare ile bağlantı kurmayı kriter olarak ifade etmiştir¹⁰⁵. Bu bağlamda Gülan Türkiye adına müsabakalara seçilmek suretiyle davet edilen millî sporcuları “fahri ajan” olarak nitelendirmektedir¹⁰⁶.

Anayasa Mahkemesi bir kararında belediye meclisi üyeleri ile il genel meclisi üyelerini onursal (fahri) ajan olarak nitelemiştir¹⁰⁷. Bu kararında onursal ajanı şu şekilde tanımlamıştır: “*Onursal ajan kategorisine giren il genel meclisi üyeleri, hizmet kadrosuna sürekli biçimde girmiş ve onunla kaynaşmış olmadıkları, kamu hizmetlerine geçici ve arızî olarak katıldıkları, örgüt içinde ve aralarında hiyerarşi bağı bulunmadığı, üstlendikleri kamu hizmetleri dışındaki varlıklarını, iş ve meslek statüsündeki yerlerini korudukları, kamu hizmetlerinin gerektirdiği alan ve ölçülerde uzmanlaşmadıkları için memur ya da kamu görevlisi sayılmaları olanağı yoktur.*”

Fahri kamu görevlilerinin görevlerini bireysel değil kurul hâlinde yapması ve gönüllülüğe dayanması unsurlarını göz önüne aldığımızda bu görüşün Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkiyi izah etmede uygun olmadığını söylemek yanlış olmaz. Zira TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükmü gereğince millî takıma çağrıya uymayan futbolcuya yaptırım uygulanacaktır. Bu hâlde millî takımda futbol faaliyetini yürütmenin gönüllülük değil zorunluluğa dayandığını ifade etmek gerekir.

2. Mükellef (yükümlü) görüşü ve sonuçları

Kamu görevlisi kavramı geniş anlamıyla ele alındığında ifa edilen vazifenin niteliğine ve hukuki rejimine bakılmaksızın kamuda görev üstlenen herkesi kapsamına alır¹⁰⁸. Bir diğer kamu görevlisi grubunu mükellefler (yükümlüler) oluşturmaktadır. Onar’a göre mükellefler kanundaki hükme dayanarak idarenin geçici süreliğine ve zorla bir vazifenin yerine getirilmesi için hizmete alınmış kişileri ifade eder¹⁰⁹. Dolayısıyla mükellefiyeti bir meslek olarak nitelememek mümkün görünmemektedir¹¹⁰. 442 sayılı Köy Kanunu’nda köylülerin uyması zorunlu birtakım yükümlülükler, askerlik, yardım yoluyla bir kişiyi savunan avukatlar, mecburi bilirkişiler mükellefe örnek olarak verilmiştir¹¹¹.

¹⁰² Onar, C.II, 1086; Oğuz Sancakdar, Lale Burcu Önüt, Eser Us-Doğan, Mine Kasapoğlu-Turhan, Serkan Seyhan, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, (Ankara: Seçkin, 2022), 399.

¹⁰³ Onar, C.II, 1086.

¹⁰⁴ Onar, C.II, 1087.

¹⁰⁵ Aydın Gülan, *İdare Hukuku Ders Notları* (basılmamış). (İstanbul: S. S. Onar), 16, 2018, 630.

¹⁰⁶ Gülan, *Ders Notları*, 629.

¹⁰⁷ Anayasa Mahkemesi (AYM), K. 1988/23 (26 Kasım 1988).

¹⁰⁸ Çınar Can Evren - İsmail Uçar, *Kamu Görevlileri Hukuku*, (Ankara: Seçkin, 2022), 18.

¹⁰⁹ Onar, C.II, 1082.

¹¹⁰ Sancakdar, Önüt, Us-Doğan, Kasapoğlu-Turhan, Seyhan, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, 398.

¹¹¹ Onar, C.II, 1083.

Gülan'a göre mükellefler tercih hakkı olmasa bile bir kamu görevini yapması gereken kişiler olarak ifade etmiştir¹¹². Yazar örnek olarak tıp fakültesinden mezun olanların doktorluk mesleğini icra edebilmeleri için zorunlu olarak icra etmeleri gereken mecburi hizmet kapsamındaki statülerini ve er ve erbaşları göstermiştir¹¹³. Tabip ve uzman tabipler memur olmalarına karşın zorunlu hizmet bağlamında birer mükelleftir¹¹⁴. Dikkat edilirse burada mükelleflik meslek değildir, meslek tabiidir.

Mükelleflere ücret yahut maaş verilmez fakat bazı durumlarda para yardımı ve ayni yardım yapılabilir¹¹⁵. Mükellefliğin bir diğer sonucu uyulmama durumunda yaptırımın öngörülmesi olmasıdır. Bu durumda mükelleflik şu üç unsuru barındırmaktadır: Geçicilik, cebir, yaptırım¹¹⁶. Futbolcu ile millî takım arasındaki ilişki göz önüne alındığında futbolcuların yükümlü statüsüne sahip olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim 5894 sayılı Kanun madde 3/1-d hükmü TFF'ye futbolcuları millî takıma katılması için gerekli tedbirleri alma görev ve yetkisi vermiştir. TFF Statüsü madde 2/e'de Kanun'daki düzenlemeye koşut hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlere istinaden TFF Futbol Müsabaka Talimatı'nın 33. maddesinde yabancılarla yapılacak olan özel yahut resmi karşılaşmaların kadrosuna seçilen futbolcuların çağrı yükümlülüğü düzenlenmiştir. Bu çağrıya uyulmamasının yaptırımı ise TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükmünde düzenlenmiştir. Bu hükme göre millî takım kadrosuna seçilen futbolcu bu çağrıya muhalefet ederse 2 ay ila 1 arasında müsabakalardan men yaptırımı ile karşı karşıya kalacaktır. Öte yandan maddenin ikinci fıkrasında ihlalin niteliğine göre futbolcunun kulübüne de para cezasının verileceği hüküm altına alınmıştır. Doktrinin mükellef statüsü için tayin ettiği geçicilik, cebir ve yaptırım millî takım çağrısına uymayan futbolcudan da bulunmaktadır. Sporun bir kamu hizmeti olduğunun göz önüne alınması ile TFF'nin kamu tüzel kişisi olduğunu ve düzenlemelerinin birer düzenleyici idari işlem olduğunu kabul ettiğimizde bu görüş yerine oturmaktadır. Sadece cebrin doğrudan dayanağı kanun değildir. Kanun sadece millî takıma çağrı hususunda TFF'ye gerekli tedbirleri alma yetkisi vermiştir. TFF ise bu yetkiye istinaden düzenleyici idari işlemlerle gerekli düzenlemeleri yapmak suretiyle çağrıya uymayanlar hakkında ağır olarak nitelendirilebilecek yaptırım getirmiştir. Futbolcu ile kulübü arasındaki ilişki bir iş ilişkisi olsa da millî takıma çağrı bir kamu görevi olarak kabul edilmelidir. Bütün bu bilgiler dercedildiğinde Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkiyi izah eden en isabetli görüşün mükellef kavramı ile izah edildiği anlaşılacaktır.

Türkiye'deki bir kulüpte futbol oynayan Türk futbolcunun Türk Millî Futbol Takımlarında oynaması durumunda mükellef olduğu hususunda yukarıdaki bilgiler ışığında değerlendirme yapıldığında tutarlılık bulunmaktadır. Fakat yabancı ülkedeki bir kulüpte futbol oynayan Türk vatandaşının millî takıma çağrıya uymaması durumunda TFF Futbol Müsabaka Talimatı madde 33 ve dolayısıyla TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükümlerinin uygulama alanı olup olmadığına bakmak gerekir. Çünkü bu durumda TFF'nin yetkisiz olduğu sonucuna varılırsa bir Türk kamu tüzel kişisi tarafından yaptırım uygulama yetkisinin olmaması mükellefiyet görüşünü zedeleyecektir. Zira mükellefiyetin unsuru olan yaptırım uygulama yetkisine Türk kamu tüzel kişisi sahip olmalıdır. Bu futbolcular hakkında FIFA RSTP EK-1 hükmü uygulanacaktır. FIFA RSTP EK-1 hükmüne yabancı ülkedeki bir kulüpte futbol oynayan bir Türk vatandaşı futbolcu Türk Millî Futbol Takımlarına çağrıya uymazsa yaptırımı FIFA Disiplin Komitesi vermektedir. Bu hâlde yaptırımın bir Türk kamu tüzel kişisi tarafından verilmiyor oluşu mükellefiyet görüşü ile tutarlı durmamakla birlikte TFF Futbol Müsabaka Talimatı madde 33 hükmü ile TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükmüne baktığımızda yabancı ülkedeki kulüplerde oynayan Türk futbolcuların çağrıya uymama durumunda TFF'nin yaptırım yetkisinin olmadığı sonucuna varamayız. Bir diğer ifadeyle bu statüdeki Türk futbolcular için hem FIFA hem de TFF yetkilidir. Bu durum her ikisinin de aynı fiile yaptırım uygulayabileceği anlamına gelmemektedir.

¹¹² Gülan, *Ders Notları*, 629.

¹¹³ Gülan, *Ders Notları*, 629.

¹¹⁴ Sancakdar, Önüt, Us-Doğan, Kasapoğlu-Turhan, Seyhan, *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*, 398-399.

¹¹⁵ Onar, *C.II*, 1082.

¹¹⁶ Onar, *C.II*, 1083.

TFF'nin yaptırım uygulama yetkisi tamamlayıcı niteliktedir. Bir diğer ifadeyle FIFA'nın yaptırım uygulamaması durumunda TFF'nin yaptırım uygulamasının önünde bir engel olmadığı kanaatindeyiz. Esasında bu durum spor hukukunun uluslararasılaşmasının ve FIFA düzenlemelerinin üst norm olarak kabulünün bir sonucudur. Mükellefiyetin tespiti için önemli olan TFF'nin yaptırım uygulama yetkisinin kaldırılıp kaldırılmadığıdır. Yabancı ülkedeki bir kulüpte futbol oynayan Türk vatandaşının millî takıma çağrıya uymaması durumunda TFF'nin tamamlayıcı nitelikte yaptırım uygulama yetkisini haiz olduğu göz önüne alındığında mükellefiyet görüşü açısından bu hususta da tutarlılık sağlandığını söylemek mümkündür.

Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkinin, bir iş ilişkisi olarak kabul edilmemesinin en önemli sonucu, TBK m.393 v.d. maddelerinde düzenlenen hizmet sözleşmesine ilişkin hükümlerin ve TFF'nin profesyonel futbolcu sözleşmesine ilişkin hükümlerinin, bu ilişki bakımından uygulanamamasıdır. Bunun sonucu olarak Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan ve bu çağrı kapsamında futbol faaliyetini yerine getiren futbolcular, bunun çalışmanın karşılığı olarak TBK madde 401 hükmüne dayanarak ücret talep edemeyeceklerdir. Aynı şekilde başta TFF PFSTT olmak üzere TFF düzenlemelerinde profesyonel futbolcu sözleşmesi için öngörülen transfer ve tescil, ücret, yetiştirme tazminatı gibi hususlar, Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki hukuki ilişki için uygulama bulmayacaktır.

Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki çıkan bir hukuki uyuşmazlık, sözleşmeden doğan bir uyuşmazlık niteliği taşıması nedeniyle TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu nezdinde çözülemeyecektir. Zira TFF Statüsü madde 56 ve TFF UÇK Talimatı madde 2 hükmünde TFF UÇK'nin görev alanı, taraflarca görevinin kabul edilmesi halinde; kulüpler, futbolcular, teknik adamlar ve futbol menajerlerinin, aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan uyuşmazlıklar olarak gösterilmiştir¹¹⁷.

Bunun yanı sıra tarafların aralarında hukuki ilişkiden doğan uyuşmazlığın iş mahkemeleri nezdinde de çözülmesi mümkün değildir. Nitekim 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu madde 5 hükmünde iş mahkemelerinin görev kapsamı "*a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısımının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına, b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara, c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklar*" ile sınırlandırılmıştır¹¹⁸. Dolayısıyla taraflar arasındaki hukuki ilişki bir iş ilişkisi olarak adlandırılmayacağından bu uyuşmazlığın iş mahkemeleri nezdinde çözülmesi mümkün değildir.

Millî takıma çağrılan futbolcunun geniş anlamda kamu görevlisi, mükellef olduğunun kabulünün birtakım sonuçları bulunmaktadır. Her şeyden önce bu statüye sahip olan futbolcunun bu kapsamdaki futbol faaliyetine idare hukukunun kuralları uygulanacaktır. Örneğin millî müsabaka esnasında bir futbolcu başına aldığı darbe sonucu hayatını kaybederse destekten yoksun kalma tazmini talepli davanın idari yargıda görülmesi gerekecektir¹¹⁹. Şayet futbolcu millî müsabaka esnasında bir zarara uğrarsa bu zararının tazmini yine idari yargıda idareye, bir diğer ifadeyle TFF'ye karşı ileri sürecektir. Nitekim TFF PFSTT madde 10/1-b hükmünde müsabaka veya antrenman sırasında meydana gelebilecek sakatlık veya hastalık nedeniyle ile TFF Sağlık Kurulunca uygun görülen tedavi giderlerinin

¹¹⁷ <https://tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/UÇK-Talimati.pdf> (Erişim 24 Nisan 2024)

¹¹⁸ İş Mahkemeleri Kanunu (İMK) *Resmî Gazete* 30221 (25 Ekim 2017), Kanun No. 7036., md. 5.

¹¹⁹ Gülan, *Ders Notları*, 629.

TFF tarafından ödeneceği ifade edilmiştir. Kaldı ki bu hüküm olmasaydı bile Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkinin mükellefiyet olması nedeniyle söz konusu ödemeler TFF tarafından yapılacaktı.

Mükellefiyetin idare hukuku bakımından iki önemli sonucu bulunmaktadır. Bunlardan birisi mükellefiyete uymamanın yaptırımını ötekisi ise idarenin sorumluluğudur. Ayrıca yaptırım, mükellefiyetin unsurlarından birisidir. Yukarıda da belirtildiği üzere TFF Futbol Müsabaka Talimatı'nın 33. maddesinde yabancılarla yapılacak olan özel yahut resmi karşılaşmaların kadrosuna seçilen futbolcuların çağrı yükümlülüğüne uymaması durumunda TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükmüne istinaden yaptırım uygulanabilecektir.

TFF'nin millî takıma çağrısına uyma neticesinde futbolcu antrenman veya müsabaka esnasında sakatlık geçirirse idarenin sorumluluğuna gidilip gidilemeyeceğine bakmak gerekir. İdari işlem, idari eylem yahut idari sözleşmeden kaynaklı bir zararın tazmini için idarenin kural olarak kusur sorumluluğunun bulunması gerekirken istisnaen fedakârlığın denkleştirilmesi ve risk ilkesinin söz konusu olduğu durumlarda kusursuz sorumluluğu da vardır¹²⁰. Kural kusur sorumluluğu olduğu için idareye atfedilebilecek bir kusur varsa kusurlu sorumluluğa istinaden tazminata hükmedilir. Örneğin antrenmanda gerekli güvenlik önlemleri alınmadığı için futbolcu zarar görürse kusurlu sorumluluğa gidilecektir. Şayet idareye atfedilebilecek bir kusur yoksa Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu bakımından risk ilkesi gereğince idarenin kusursuz sorumluluğu gündeme gelebilir. Risk ilkesinin uygulanabilmesi için idarenin yürütmüş olduğu faaliyetin risk içermesi ve bunun neticesinde bir zararın doğmuş olması gerekir¹²¹. Futbolun ciddi sakatlık riskleri barındırdığı aşikârdır. Dolayısıyla Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu bu çağrı kapsamındaki faaliyetlerde, örneğin antrenmanda veya müsabakada sakatlanırsa risk ilkesine istinaden TFF'nin kusursuz sorumluluğunun gündeme geleceğini belirtmek gerekir. Yukarıda da belirtilmiş olduğu gibi TFF PFSTT madde 10/1-b hükmünde müsabaka veya antrenman sırasında meydana gelebilecek sakatlık veya hastalık nedeniyle ile TFF Sağlık Kurulunca uygun görülen tedavi giderlerinin TFF tarafından ödeneceği düzenlenmiştir. Bu düzenleme bulunmasaydı bile idarenin sorumluluğu teorisi bağlamında TFF'nin kusurlu veya risk ilkesi bağlamında kusursuz sorumluluğuna istinaden zararın tazmini mümkün olacaktı.

Özetle Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu mükelleftir ve bu statünün sonucu olarak idare hukuku kuralları uygulama alanı bulacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki TFF PFSTT madde 9 ve madde 10 hükümleri konuya ilişkin özel düzenlemeler olup öncelikli olarak uygulama alanı bulacaktır. Öte yandan futbola uygulanan hukukun uluslararasılaşması sonucu FIFA ile UEFA'nın düzenlemeleri de geçerli hukuk kurallarıdır. Fakat Türk hukuku bakımından Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu statüsü ve bu statünün doğurduğu sonuçlar idare hukukunun genel esasları çerçevesinde yorumlanması gerekir.

Sonuç

Türkiye Futbol Federasyonu ile Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu arasındaki ilişkinin hukuki niteliğinin tespit ve teşhisi için ilk olarak TFF'nin ve düzenlemelerinin hukuki niteliğinin tayin etmek gerekir. 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun TFF'nin tüzel kişiliği haiz olduğunu tayin etmiş olmasına karşı kamu tüzel kişisi mi yoksa özel hukuk tüzel kişisi mi olduğu hususunda açık bir bilgiye yer vermemiştir. Bu durum hâliyle doktrinde tartışmaları beraberinde getirmiştir. Anayasa'nın 123. maddesi hükmü gereğince kamu tüzel kişileri kanun veya cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulur. TFF kanunla kurulmuştur. Fakat bu veri tek başına TFF'yi kamu tüzel kişisi olarak nitelemeye yetmez. Zira kanun koyucu kanunla özel hukuk tüzel kişisi de kurabilir. Dolayısıyla kamu tüzel kişi olmanın gerektirdiği kamu gücü ayrıcalıklarının TFF'ye tanınıp

¹²⁰ Gözler, C.II, 1082.

¹²¹ Gözler, C.II, 1192.

tanınmadığına bakmak gerekir. TFF kamu gücü ayrıcalıklarının haizdir ve öte yandan Kanun TFF'yi özerk olarak nitelemiştir. Özerklik kamu tüzel kişiliği bakımından anlam kazanmaktadır. Bütün bu veriler ışığında TFF'nin kamu tüzel kişisi olduğu sonucuna varmak isabetli olur. TFF'nin yaptığı düzenlemelere gelecek olursak 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun madde 3/1-c hükmü TFF'ye futbol alanında talimat çıkarma yetkisi vermiştir. Bu maddenin ikinci fıkrasında FIFA ile UEFA'nın kurallarına uygun olarak Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girecek TFF Statüsü ve TFF'nin çıkaracağı talimatlarla düzenlemelerin yapılacağı hüküm altına alınmıştır. TFF'nin bu düzenlemelerinin birer düzenleyici idari işlem olduğunu kabul etmek gerekir. Nitekim bu çalışmanın muhtevasında da belirtildiği üzere Danıştayın bu yönde kararı olduğu gibi doktrinde de bazı yazarlar bu görüştedir.

Kulüp ile futbolcu arasındaki ilişki bir sözleşme ilişkisidir. Profesyonel futbolcu kulüp ile sözleşme yapan ve bu sözleşme sonucunda futbolcuya, futbol faaliyeti için yaptığı harcamanın daha fazlasının ödendiği futbolcuyu kasteder. Amatör futbolcu ise profesyonel olmayanları ifade eder. Profesyonel futbolcu ile kulüp arasında akdedilen bu sözleşme iş sözleşmesidir. Kulüpler ile TFF arasında ise üyelik ilişkisi vardır. TFF ile profesyonel futbolcu arasında doğrudan bir ilişki olmamakla birlikte TFF nezdinde futbolcunun tescil edilmesi ve futbolcuya lisans verilmesi neticesinde hukuki ilişki başlamaktadır.

Türkiye'de Türk Millî Takımlarına futbolcu çağırma görev ve yetkisi TFF'nindir. 5894 sayılı Kanun madde 3/1-d hükmü ile TFF Statüsü madde 2/e hükmü bunun dayanağı niteliğindedir. Ayrıca FIFA RSTP EK-1 bölümünün ilk maddesinde kulüplerin millî takıma futbolcu gönderme yükümlülüğü ve futbolcuların millî çağrıya uyma yükümlülüğü olduğu hüküm altına alınmış ve ayrıca kulüp ile futbolcunun aksi yönde anlaşması yasaklanmıştır. Fakat bu yükümlülük mutlak olmayıp belli şartlara bağlanmıştır. TFF Futbol Müsabaka Talimatı'nın 33. maddesinde yabancılarla yapılacak özel yahut resmi karşılaşmaların kadrolarına seçilmiş olan futbolcuların bu çağrıya uymak zorunda oldukları düzenlenmiştir. Çağrıya muhalefet eden futbolcu hakkında TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 hükmü uygulanacaktır. Bu hükme göre ilgili futbolculara 2 ay ile 1 arasında müsabakalardan men yaptırımı uygulanacaktır. Yine bu hükme göre ihlalin niteliği göz önüne alınarak futbolcunun bağlı olduğu kulübe para cezasının verileceği düzenlenmiştir.

Görüldüğü üzere futbolcunun kulübü ile olan ilişkisi iş hukuku ilişkisi olsa da millî takımlara çağrı söz konusu olduğunda idare lehine ayrıcalıklı hükümleri ihdas edilmiştir. Bütün bu bilgiler dahilinde Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan ile TFF arasındaki hukuki ilişkinin niteliğini belirlemek gerekir. Bu ilişkiyi özel hukuk ve kamu hukuku bağlamında değerlendiren görüşler bulunmaktadır. Özel hukuk bağlamında ele alan görüşler iş ilişkisi ve geçici iş ilişkisi olmak üzere iki farklı görüş ileri sürmüşlerdir. Fakat Türkiye'deki düzenlemeleri göz önüne aldığımızda iş ilişkisinden bahsedilebilmesi için işçinin bağımlı olarak iş görmesi, işverenin ise ücret ödemesi gerekmektedir ve bu doğrultuda karşılıklı irade uyumu gerekir. Türk Millî Futbol Takımlarına katılma çağrısına uymayan futbolcuya yaptırım öngörüldüğünü göz önüne aldığımızda karşılıklı iradelerin olduğunu söylemek güçtür. Öte yandan TFF'nin Türk Millî Takımlarına seçilen futbolculara, futbol faaliyeti gerçekleştirmesi karşılığında bir ücret ödeme yükümlülüğü yoktur. TFF PFSTT madde 10'da hüküm altına alınan ödemeler iş görmenin ücreti olmayıp futbolcunun yaptığı masraflar ve uğradığı zararların karşılanmasına ilişkindir. Dolayısıyla TFF ile Türk Millî Futbol Takımlarına çağrılan futbolcu arasındaki ilişkinin iş ilişkisi olduğunu söylemek zordur.

Geçici iş ilişkisi görüşünü ele alacak olursak, her ne kadar millî takım kampı ve maçları sırasında belirlenen dönem için kulübün emir ve talimat verme yetkisi TFF'ye geçmiş olsa da futbolcu ile TFF arasında geçici iş ilişkisinin varlığını kabul etmek zordur. Zira mesleki olsun veya olmasın bir geçici iş ilişkisinin olması için işçinin işvereni ile geçici işveren arasında geçici işçi sağlama yönündeki anlaşma olması gerekir. Hâlbuki TFF Futbol Disiplin Talimatı madde 51 ve FIFA RSTP EK-1 hükümleri gereğince Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcunun bağlı bulunduğu kulüp futbolcusunu millî takıma gönderme

yükümlülüğü altındadır. Hatta buna aykırı davranan kulübün yaptırımla karşılaşması da söz konusu olabilecektir.

Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkiyi kamu hukuku ilişkisi olarak ele alan görüşler de vardır. Mesele doktrinde çok sınırlı da olsa idare hukuku bağlamında incelenmiştir. İdare hukuk literatüründe kamu görevlisi kavramı incelenirken geniş ve dar anlamda ele alınmaktadır. Dar anlamda kamu görevlisi kavramından bahsedilmemiz için idare hukuk ilişkisinin varlığı gerekir. Hâlbuki futbolcu ile kulübü arasında iş hukuku ilişkisi vardır. Dolayısıyla Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişki değerlendirilirken kamu görevlisi kavramını geniş anlamıyla ele alınmalıdır. Bu kapsamda fahri kamu görevlisi ile mükellef görüşü ortaya çıkmaktadır. Öncelikle belirtmek gerekir ki Türk idare hukuk doktrininde kamu görevlisi kavramı çoğunlukla dar anlamı ile ele alındığından fahri kamu görevlisi ve mükellef kavramları üzerinde yapılan bilimsel çalışmalar oldukça sınırlıdır. Fahri kamu görevlisinin izahına baktığımızda sınırlı süre ile kamu hizmetine katılma vardır ve daha ziyade kişi kendi rızasıyla ve seçimle göreve gelir. Fakat fahri kamu görevlisinin gönüllülük, para almama ve arızı olarak idare ile bağlantı kurma şeklinde izahı da vardır. Fakat gerek yargının gerekse doktrinin çoğunluğunun fahri kamu görevlisini açıklarken kriter olarak gönüllülüğü belirtmiş olması Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkinin fahri kamu görevlisi ile izahının yapılmasının zor olduğunu ortaya koymaktadır. Zira futbolcular her ne kadar Türk Millî Takımında oynamak isteseler de mevzuattaki düzenlemeler futbolcunun iradesini kısıtlamakta ve bir zorunluluk getirmektedir.

Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkiyi izah eden öteki görüş mükellef görüşüdür. Mükelleflikten bahsedebilmemiz için bir kanun hükmüne istinaden TFF'nin düzenlemeleriyle bir görevin bir kişiye zorla yaptırılması durumu söz konusudur. Dolayısıyla mükellefliğe uymamanın yaptırımı bulunmaktadır. Yani bu ilişkide geçicilik, cebir ve yaptırım vardır. Düzenlemeler göz önüne alındığında Türk Millî Takımlarına çağrılan futbolcu ile TFF arasındaki ilişkiyi izah eden en isabetli görüşün bu olduğunu benimsemek gerekir.

Kaynakça

- Ağar, Serkan. "Türk Spor İdaresinde Türkiye Futbol Federasyonu'nun Yeri ve İşlevi", TBB Dergisi, 63, (2006), 271-320.
- Akyılmaz, Bahtiyar - Sezginer, Murat - Kaya, Cemil. *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.
- Ayan, Mehmet - Ayan, Nurşen. *Kişiler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016.
- Ayanoğlu, Taner. "Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği", TBB Dergisi, 74, (2008), 43-76.
- Baştürk, Faruk. *İş Hukukunda Profesyonel Futbolcu*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2007.
- Berk, Kahraman. "Türkiye Futbol Federasyonunun Türk İdare Teşkilatındaki Yeri", İÜHF 64/2-3 (2006), 3-24.
- Çelik, Nuri - Caniklioğlu, Nurşen - Canbolat, Talat - Özkaraca, Ercüment, *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 36. Bası, 2023.
- Çeviker, Emirhan. *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Sona Ermenin Sonuçları*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Dural, Mustafa - Öğüz, Tufan. *Kişiler Hukuku*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2019.
- Ekmekçi Ömer - Yiğit, Esra, *Bireysel İş Hukuku*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 5. Bası, 2023.
- Ertaş, Şeref-Petek, Hasan. *Spor Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayıncılık, 2017.
- Evren, Çınar Can - Uçar, İsmail. *Kamu Görevlileri Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- FIFA, "Commentary on the Regulations on the Status and Transfer of Players" (Erişim 22 Ocak 2024), 534 (FIFA Şerhi).
- Fiedler, Dominik. *Sportsponsoring und Arbeitsrecht Arbeitsrechtliche Selbstvermarktungsgrenzen*. Almanya, Springer, 2017.
- Fischer, Ulrich, "Europäischer Profi - Mannschaftssport oder: Arbeits(kampf)recht gegen Wettbewerbsrecht - Eine Konferenzschaltung", *SpuRt*, (2004/5), 251-254.
- Fischer, Ulrich. "Die Spitzensportler des Mannschaftssports - Arbeitnehmer?", *SpuRt*, (1997/6), 181-185.
- Fischinger, Philipp S. - Reiter, Heiko, *Das Arbeitsrecht Des Profisports*, Almanya: C.H. Beck, 2021.
- Fischinger, Philipp S. "Aktuelle Entwicklungen im Sportarbeitsrecht", *NZA-RR* (2023), 561-568.
- Genç, Durmuş Ali. *Spor Hukuku*. İstanbul: Alfa Yayıncılık, 1998.
- Giritli, İsmet - Bilgen, Pertev - Akgüner, Tayfun - Berk, Kahraman. *İdare Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları, 2013.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku C.I*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2019.
- Gözler, Kemal. *İdare Hukuku C.II*, Bursa: Ekin Yayınevi, 2019.

- Gülan, Aydın. *İdare Hukuku Ders Notları* (basılmamış). İstanbul: S. S. Onar İdare Hukuku ve İlimleri Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 16, 2018.
- Günel, A. Nadi- Küçükgüngör, Erkan. "Türk Spor Teşkilatının Hukuki Yapısı", *TBB Dergisi*, 3, (1998), 1035-1065.
- Güran, Sait. "Türkiye Futbol Federasyonunun İdare Hukuku ile İlişkisi", Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, C. 2, Ed. Baki İlkay Engin, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010.
- Joel, Katya, *Der arbeitsrechtliche Beschäftigungsanspruch im Berufssport*, Friedrich-Schiller-Universität in Jena, Ph.D. Dissertation, 2010, https://www.db-thueringen.de/servlets/MCRFileNodeServlet/dbt_derivate_00022278/Joel/Dissertation.pdf (Erişim 22 Ocak 2024).
- Karabağ Bulut, Nil, "TFF ile Profesyonel Futbolcu Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği", *İstanbul Spor Hukuku Dergisi*. 3/1, (2021), 41-61
- Karabağ Bulut, Nil, *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret*, İstanbul: On İki Levha Yayınları, 2021.
- Kayıhan, Şaban. *Kişiler Hukuku*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Kızılkaya, Yakub. *Profesyonel Futbolcunun İş İlişisinin Sona Ermesi ve Sonuçları*. İstanbul: Beta Yayınevi, 2019.
- Kocasakal, Ümit. "Spor Hukukunun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu", *İstanbul Barosu Dergisi*, Spor Hukuku Özel Sayısı, (2007), 41-56.
- Müller, Steffen. *Zivilrechtliche Haftung bei Manipulation von Sportveranstaltungen*. Almanya: Cuvillier, 2017.
- Niebaum, Gerd. "Gerd Niebaum hält Fußballprofis für Unternehmer". *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, 20.01.1996, Nr. 17, 27 (Erişim 22 Ocak 2024), <https://fazarchiv.faz.net>.
- Onar, Sıddık Sami. *İdare Hukukunun Umumi Esasları C.II*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1966.
- Orhan, Ümit- Bozkurt, Emin. *Spor Hukuku*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2023.
- Özay, İl Han. "Futbolda Özelleştirme ", *İHİD*, 11/1-3 (1990), 31-37.
- Petek, Hasan. "Futbolcu ile Kulübü ve Milî Takım Arasındaki Hukukî İlişkiler" *MÜHFHAD*. 22/3 (2016), 2407-2434.
- Poschenrieder, Franz-Joachim. *Sport als Arbeit: Konsequenzen aus arbeitsrechtlicher Sicht unter Einbeziehung der Grundrechte*. München Universität, Ph.D. Dissertation, 1977.
- Reiter, Heiko - Gerlach, Lisa, "Arbeitsrechtliche Stellung der Nationalspielerinnen und Nationalspieler", *SpuRt* (2023/4), 271-279.
- Sancakdar, Oğuz; Önüt, Lale Burcu; Us-Doğan, Eser; Kasapoğlu-Turhan, Mine. Seyhan, Serkan. *İdare Hukuku Teorik Çalışma Kitabı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2022.
- Sarı, Suat. *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2.Bası, 2023.

Sienicki, Jan, "Employment Relationships at National Level: Germany" *European Sports Law And Policy Bulletin*, (2014/1), 173-217.

Süzek, Sarper. *İş Hukuku*. İstanbul: Beta Yayınevi, 21.Bası, 2021.

Şahin, Onur. *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinin Sona Ermesi ve Bundan Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Sportif Yargı Yoluyla Çözümü*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık, 2016.

Şanlı-Atay, Yeliz. *Türk İdare Hukukunda Adsız Düzenleyici İşlemler*, Ankara: TODAİE Yayınları, 2011.

Tutar, Ali. *Profesyonel Futbolcu Sözleşmesinde Ücret*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023.

Yurtcan, Erdener. "Ulusal ve Uluslararası Boyutta Futbol Hukuku", İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı, (2007), 9-15

Makale Bilgi Formu

Yazar(lar)ın Katkıları: Bu makalenin yazımına tüm yazarlar eşit katkıda bulunmuştur. Tüm yazarlar son metni okudu ve onayladı.

Çıkar Çatışması Bildirimi: Yazar tarafından potansiyel çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Telif Beyanı: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destek/Destekleyen Kuruluşlar: Bulunmamaktadır.

Etik Onay ve Katılımcı Rızası: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunmaktadır.

İntihal Beyanı: Bu makale iThenticate tarafından taranmıştır.